

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af toldloven.

(Lovforslag nr. L 35).

Ved forslaget foreslås det at ophæve nogle bestemmelser i toldloven, der ophører at have virkning den 1. juli 1980, når to EF-forordninger træder i kraft.

Den ene forordning omhandler fritagelse for og godtgørelse af import- og eksportafgifter. Dens bestemmelser træder i stedet for toldlovens bestemmelser om særlig toldgodtgørelse og om tilbagebetaling af for meget opkrævet told. Som det fremgår af bemærkningerne til forslagens § 1, nr. 3, er den væsentligste virkning heraf, at bestemmelserne om tilbagebetaling af for meget opkrævet told fra 1. juli 1980 bliver noget mere lempelige end de nugældende bestemmelser i toldloven.

Den anden forordning omhandler efteroprævning af for lidt opkrævet import- og eksportafgift. Den fastsætter som hovedregel forældelsesfristen for sådanne efterkrav til 3 år, medens forældelsesfristen efter de nugældende danske bestemmelser er 5 år. Denne forandring får dog ingen reel betydning, da toldvæsenet efter gældende praksis kun foretager efteroprævning af for lidt betalt told vedrørende varer, der er fortoldet inden for de seneste 3 år.

De nuværende bestemmelser i toldloven om forældelse af krav om tilbagebetaling eller efterbetaling af told gælder også for forbrugsafgifter, der opkræves ved varers fortoldning. Da de to forordninger alene gælder for told, er det i forslagens § 1, nr. 3, foreslået, at krav om tilbagebetaling eller efterbetaling af beløb, der ved varers fortoldning er opkrævet for meget eller for lidt i forbrugsafgifter, fortsat skal forældes efter samme regler, som gælder for forældelse af krav vedrørende told.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

1) Til *undervisningsministeren* af:

Bertel Haarder (V):

»Vil ministeren ændre sin bekendtgørelse af 26. september 1979, således at unge uden teoretisk uddannelse fortsat kan blive optaget på et børnehave- eller fritidspædagogseminarium?«

Skriftlig begrundelse

Ministeren har med sin bekendtgørelse af 26. september skærpet adgangsbetingelserne til børnehave- og fritidspædagoguddannelserne. Der kræves nu enten studentereksamen eller en erhvervsuddannelse eller to beståede HF-fag plus erhvervs erfaring i to år. Dermed udelukkes den ellers meget omtalte restgruppe, der er gået tidligt ud af skolen, og som hidtil gennem erhvervs erfaring og højskoleophold har kunnet skaffe sig adgang til disse meget efterspurgte arbejdsområder.

Det kan ikke være hensynet til børnene, der har ført til denne forstærkede diskrimination mod en gruppe unge, der i forvejen udelukkes fra flere og flere områder. Det er snarere hensynet til Børne- og Ungdomspædagogernes Landsorganisation (BUPL) og det pågældende uddannelsesråd, der her ser en chance for at hæve den pågældende personalegruppes status, jfr. førskolebetænkningen, 2. del, s. 25 og 48.

Det er karakteristisk, at ministeren ikke tillægger praktisk arbejde i en børnehave nogen særlig værdi, skønt det jo ellers kunne være mindst lige så kvalificerende som nogle eksamenspapirer i nogle helt irrelevante fag.

Hvis der overhovedet skal være sammenhæng mellem ministerens redegørelse i foråret om de 16-19-årige og hendes konkrete handlinger, så må dette cirkulære omgående laves om. Samtidig bør ministeren opfylde løftet om at se kritisk på aldersbetingelsen (18 år), der her – som på andre områder – medvirker til at gøre gymnasiet til ventestation.

Ministeren har med sin tilslutning til U 90 gjort restgruppeproblemet til et politisk hovedspørgsmål. Hendes nye bekendtgørelse viser tydeligere end noget andet, hvad det er for kræfter og mekanismer, der skaber restgrupper. Det er nemlig bl. a. organisationerne og følgaftige embedsmænd og ministre.

Bertel Haarder (V):

Der er brugt mange ord på restgruppeproblemet, det centrale uddannelsesråd har brugt flere år og produceret en kæmperapport om dette problem. Men hvem er det egentlig, der skaber restgrupper? Ja, det kan man se af den sag, som dette spørgsmål er blevet rejst på. Det er bl. a. ministre, som føjer særinteresserne i deres krav om at skabe højere og højere barrierer, højere og højere uddannelseskra v på hver deres område. Det er det, der skaber restgrupperne. Det er mærkeligt, at det centrale uddannelsesråd i sin lange rapport ser fuldstændig væk fra, at det er organisationer, embedsmænd og ministre, der skaber restgrupper, men her er i hvert fald beviset.

Jeg har rejst dette som et spørgsmål af hensynsfuldhed, skønt det havde været mere naturligt at stille et forslag til folketingsbeslutning om at få sagen ændret, for jeg tror, der er et flertal i denne sal imod den beslutning, ministeren har truffet, men nu får ministeren altså lejlighed til kort at sige, at hun vil lave beslutningen om, og så taler vi ikke mere om det.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ved fastsættelse af adgangskrav er der søgt et balancepunkt mellem flere hensyn, hvor det primære er at bevare den brede sociale rekruttering. Herudover kan nævnes de stigende faglige krav til de uddannede ud fra et hensyn til børnenes udvikling og forældrenes tryghed og ønsket om at forebygge skolevanskeligheder. Beskæftigelsessituationen især for kvinder gør det ønskeligt at have brede og differentierede adgangsveje, og for at undgå blindgyder og ressourcespild er der tilstræbt nogenlunde ensartede adgangsveje for de unge, som søger pædagogiske og sociale uddannelser. Det er tillige praktisk at have fælles kriterier ved vurderingen på uddannelsesstederne under den koordinerede tilmelding.

Det hidtil gældende pointsystem har til en vis grad favoriseret studenter og HFere. Med de nye bestemmelser er der netop skabt en ligestilling mellem studenter og HFere og unge med praktiske uddannelser eller med arbejds erfaring kombineret med 2 HF-fag, hvoraf det ene skal være dansk.

Herudover vil der fortsat være sikret optagelsesmulighed for ansøgere, som ikke opfylder disse krav. Kvoten for denne gruppe fastsættes efter det forrige års ansøgerfordeling. I 1979 havde ca. 35 pct. studentereksamen eller HF-eksamen, og ca. 10 pct. havde en erhvervsuddannelse. Tallet på ansøgere med 2 års erhvervs erfaring og 2 HF-fag kan ikke opgøres. Men det kan dog umiddelbart antages, at andelen af pladser for ansøgere med andre forudsætninger, herunder altså f. eks. højskoleophold og praktisk pædagogisk erfaring, i 1980 vil udgøre omkring 40 pct. I øvrigt indgår almen erhvervs erfaring, pædagogisk erfaring og højskoleophold som pointgivende aktiviteter ved adgangsreguleringen, og der er yderligere mulighed for gennem justeringspoints at tage særlige hensyn til kvinder, som har brugt nogle år til at passe egne børn, og til personer, der uden uddannelse har vikarieret i daginstitutionerne.

Jeg har absolut ingen planer om yderligere at nedsætte optagelsesalderen, der i 1969 blev sat ned fra 20 til 18 år. Et enigt folketing fastslog dengang, at kravene til de mennesker, til hvem forældrene betror deres børn en stor del af dagens timer, både må være modenhed, livserfaring og en solid faglig baggrund. I øvrigt viser tallene, at mere end halvdelen af ansøgerne er over 22 år, og at sågar 88 pct. er over 20 år, så det er ikke dér, de ganske unge står i kø for at uddanne sig.

For at aflive endnu en myte om organisationsvælde skal jeg oplyse, at BUPLs synspunkter, som deles af et flertal i uddannelsesrådet, ved denne lejlighed ikke er blevet fulgt.

Afslutningsvis vil jeg gerne komme med en beklagelse. Hidtil har det kun været et enkelt parti i denne sal, som har befundet sig på et niveau, hvor det har været nødvendigt at komme med nedsættende bemærkninger om embedsmænd. Det er med beklagelse, at jeg ser, spørgeren har taget denne praksis op. Hr. Bertel Haarder skal til enhver tid være velkommen til at kalde mig følgagtig, hvis han føler trang til det – jeg kan forsvare mig fra denne talerstol – men jeg må på det alvorligste tage afstand fra, at udtrykket anvendes om embedsmænd, der ikke har mulighed for at tage til genmæle.

Formanden:

[Formanden]

Jeg gør opmærksom på, at taletiden for ministre er 3 minutter, og det vil i praksis sige 36 linjer.

Bertel Haarder (V):

Vil ministeren benægte, at den stramning af reglerne, som hun har givet sit samtykke til, er blevet til på foranledning af en blå rapport, førskolebetænkningen, som er udarbejdet af lutter embedsmænd? Og synes ministeren, det er urimeligt, at politikere, når de skal finde ud af, hvem det er, der har fundet på de forkerte ting, der foregår f. eks. i uddannelsessektoren, så angriber præcis de mennesker, som har fundet på det, og som vel står ved det, de har skrevet? Jeg vil gerne spørge, hvad der er galt i det. Det er jo nogle embedsmænd, der er forfattere til denne blå rapport.

Så har jeg et andet spørgsmål. Ministeren henviser til, at det er stigende faglige krav, som er årsag til det her. Ja, det kan man jo altid komme og sige. Kunne det ikke tænkes, at 3 års virkelig erfaring fra arbejde i en børnehaven kunne være lige så kvalificerende som et par år ekstra på en uddannelsesinstitution, hvor man måske overhovedet ikke har beskæftiget sig med noget som helst, der har med børn at gøre?

Når ministeren oplyser, at disse adgangsbetingelser er et skridt på vejen til ensartede adgangskrav på alle pædagogiske uddannelser, er det for det første en erkendelse af, at der her er tale om en stramning – det kan jeg også garantere for at der er – men for det andet er det et spørgsmål, og det vil jeg gerne have besvaret: hvornår har folketingset nogen sinde udtalt, at man synes, det var en god idé med denne harmoniseringsdille inden for den pædagogiske sektor, dette at man absolut skulle have ensartede adgangskrav? Ministeren henviste i sit svar til noget, folketingset har sagt ja til, nemlig nedsættelsen af aldersgrænsen. Men hvornår har folketingset egentlig sagt, det var en god idé med ensartede krav til de pædagogiske uddannelser? Det må vi vist have undersøgt i undervisningsudvalget om der er nogen baggrund for.

Mit sidste spørgsmål lyder: SV-regeringen blev enig om en tale, som ministeren holdt i april i foråret om de 16–19-åriges uddannelse, hvori der blev sagt noget om, at man ville

se kritisk på disse krav om studentereksamen på alle mulige felter; hvor er det, ministeren vil se kritisk på disse krav, hvis det ikke bl. a. er på dette felt? Og hvad er ministerens grund til her at gøre det stik modsatte af, hvad hun dengang bebudede?

Formanden:

Taletiden for spørgeren er 2 minutter.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg synes fortsat, at når et medlem af folketingset ønsker at kritisere noget, som bærer min underskrift, er det rimeligere at kritisere mig end mine embedsmænd for det.

Hvad angår spørgsmålet om adgangskravene, forholder det sig jo ikke sådan, at der er sket en stramning, således at kun studentereksamen eller HF giver adgang. Som jeg oplyste i mit første svar, er der jo netop afsat en kvota, som formentlig næste år vil blive på omkring 40 pct., til den gruppe, som ikke opfylder de øvrige tre adgangsmuligheder, og det er netop ud fra ønsket om at få en bred tilgang, at folk, der har erhvervet sig viden og erfaring på området ad andre veje end dem, der er skitseret, skal kunne optages på seminarium.

Formanden:

Hr. Bertel Haarder har bedt om ordet, men efter reglerne har spørgeren brugt sin taletid.

Svend Erik Hovmand (V):

Ja men vil ministeren afvise, at det bliver vanskeligere for mennesker uden studentereksamen at komme ind på denne uddannelse? Og vil ministeren afvise, at den linje, hun her lægger op til, er i klar modstrid med, hvad den tale indeholdt, som blev holdt i foråret i SV-regeringens tid?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ja, jeg vil afvise begge spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 31

2) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Bollmann (CD):

[Bollmann]

»Vil ministeren ved det endelige valg af udgangslufthavn for Jylland-London-ruten følge indstillingen fra et flertal af amter og erhvervslivet – og dermed pege på Billund – eller vil SAS' ønske om at vælge Tirstrup blive taget til følge?«

Skriftlig begrundelse

Efter at udvalget vedrørende placeringen af denne flyrute nu har udtalt sig, synes det klart, at en væsentlig større del af landet vil blive tilgodeset ved valg af Billund, end tilfældet vil være, hvis ministeren peger på Tirstrup. Da en stor del af det område, hvor man foretrækker Billund, tillige er beliggende i egnsudviklingsområde, og da vejr- og landingsmæssige forhold i øvrigt fortsat taler for Billund, er det spørgerens opfattelse, at ministeren hurtigt tilkendegiver, at denne lufthavn bør vælges som endeligt udgangspunkt.

Bollmann (CD):

Baggrunden for mit spørgsmål er naturligvis den betænkning, der for en måneds tid siden er afgivet af udvalget om flyforbindelser for Jylland-Fyn til udlandet, og i øvrigt den løbende debat, der har fundet sted om den endelige placering af udgangslufthavn for sådanne forbindelser.

Jeg er ganske klar over, at der ikke er fremkommet en enig indstilling fra udvalget, men jeg vil dog gerne i relation til den del af udvalgets kommissorium fremhæve, at der af et flertal af amtskommunernes repræsentanter i udvalget er peget på Billund, og at dette flertal samtidig repræsenterer langt den største del af det berørte område og den største del af befolkningen. Der er også peget på Billund af langt den største del af de adspurgte erhvervsråd, ligesom virksomhedsundersøgelsens resultat med mindst lige så god ret kan bruges til fordel for Billund.

Det er på denne baggrund, jeg har spurgt ministeren, om han er enig i min vurdering, og om han derfor vil fastslå, at Billund bør være det endelige udgangspunkt.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Lad mig straks sige, at jeg endnu ikke har tilendebragt mine overvejelser, for så vidt

angår spørgsmålet om udgangslufthavn for Jylland-London-ruten.

Hr. Bollmann har i sit spørgsmål stillet det op, som om der er tale om at vælge mellem erhvervslivets og et flertal af amternes interesser på den ene side og rene SAS-interesser på den anden. Det er imidlertid ikke korrekt at fremstille sagen på den måde. Jeg forstår ikke, hvad hr. Bollmann mener med, at erhvervslivet i sin indstilling har peget på Billund. Erhvervenes Trafikudvalg, som var repræsenteret i det udvalg, som har afgivet betænkning om flyruten, har i sin udtalelse i betænkningen klart givet udtryk for, at Tirstrup indtil videre bør forblive det danske udgangspunkt for London-ruten.

Det er korrekt, at et flertal af de jysk-fynske amter har peget på Billund fremfor Tirstrup. Det er der heller ikke noget overraskende i, idet hvert enkelt amt naturligvis alt andet lige vil pege på den lufthavn, der ligger nærmest. Hermed er der imidlertid ikke tilkendegivet noget om, i hvilken udstrækning erhvervslivet i de enkelte amter rent faktisk vil gøre brug af en direkte rute fra Billund til London. Det vil bero på den enkelte virksomheds afvejning af de fordele og ulemper, der er forbundet med enten at benytte den direkte rute eller at flyve fra den nærmeste provinslufthavn via Kastrup. Her spiller bl. a. vejafstandene og Kastrups store udbud af flyafgange ind.

Inden den endelige afgørelse træffes, ønsker jeg naturligvis samtlige mulige tvivlsspørgsmål belyst, og jeg kan oplyse, at jeg netop i eftermiddag skal have et møde med repræsentanter for Billund lufthavns bestyrelse, som har ønsket en drøftelse med mig om spørgsmålet.

Bollmann (CD):

Jeg er ganske klar over, at rapporten er ret omfangsrig, og at ministeren måske ikke har haft mulighed for eller tid til at læse alt i rapporten endnu, men jeg synes, at en del af oplysningerne taler for sig selv. Jeg er ganske klar over, at Erhvervenes Trafikudvalg er fremkommet med de bemærkninger, som ministeren anfører, men jeg synes, at de andre oplysninger, der er i rapporten, f. eks. om kundeunderlaget, ganske klart siger, at den største del af befolkningen bliver tilgodeset ved valget af Billund. Det gælder også

[Bollmann]

i spørgsmålet om prioriteringerne, første- og andenprioriteringerne, som fremgår af bilag nr. 10, og endelig den rent geografiske fordeling af ønskerne.

Endelig skal jeg henvise til miljøministeriets notat på bilag nr. 6, hvor miljøministeriet lægger vægt på Billunds bedre beliggenhed set ud fra landsplanmæssige synsvinkler.

Hvis ministeren ønsker at pege på Tirstrup – og det vil jeg dybt beklage – vil jeg spørge ministeren, om han vil overveje at forlænge forsøgsordningen, sådan som miljøministeriets repræsentant har foreslået. Endelig vil jeg spørge ministeren, om han på baggrund af det meget større behov, der jo faktisk har vist sig i løbet af forsøgsperioden, vil overveje at give tilladelse til andre luftfartsselskaber, f. eks. et britisk luftfartsselskab. Noget sådant har jeg forstået at luftfartsaftalen giver mulighed for.

Ernst Schmidt (FP):

Jeg vil gerne i fortsættelse af hr. Bollmanns spørgsmål til ministeren spørge, om ministeren vil overveje at forlænge forsøgsordningen. Jeg mener, det ville være meget relevant, hvis man havde en forsøgsordning, hvor man benyttede begge lufthavne, så man i virkeligheden kunne se, hvor behovet ligger. Jeg har selv været meget involveret i problemet og har læst de forskellige rapporter, der er kommet fra øst og vest og syd og nord, og man kan efter min bedste mening ikke ud af det få den helt rigtige konklusion, fordi der er så mange forskellige ting, der peger i hver sin retning, men som alle er velbegrundede. Derfor ville jeg mene, at en forsøgsordning, hvor man i én periode havde den ene lufthavn og i en anden periode den anden lufthavn, ville give et relevant billede, og jeg vil bede ministeren overveje det. Jeg vil gerne have et svar herpå.

Gammelgaard (KF):

Jeg vil gerne stille ministeren et par supplerende spørgsmål på baggrund af spørgesens begrundelse, som jeg er ganske uenig i.

For det første vil jeg spørge trafikministeren, om han har oplysninger vedrørende belægningsen af Tirstrup-London-ruten, sådan som den har fungeret hidtil, i forhold til det, man forventede, dengang ruten blev etableret.

For det andet vil jeg spørge ministeren, om ministeren er vidende om det, som spørgeren siger i sin begrundelse, nemlig at vejr- og landingsmæssige forhold skulle have givet problemer for beflyvningen af Tirstrup med den omtalte rute.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Det er rigtigt, som det blev sagt af hr. Bollmann for et øjeblik siden, at den betænkning, vi nu er i besiddelse af, er meget omfattende. Det er en betænkning, som efter min opfattelse indeholder et udmærket materiale. Allerede af den grund kan jeg heller ikke se, det vil være relevant at tage en yderligere forsøgsordning.

De tillægsspørgsmål, der er stillet af hr. Bollmann, finder jeg det ikke rimeligt at besvare på det foreliggende grundlag, allerede af den grund at jeg ikke har tilendebragt mine overvejelser for så vidt angår spørgsmålet om den fremtidige placering.

Til hr. Gammelgaard kan jeg sige, at de oplysninger, man er i besiddelse af om belægningsen på ruten i den forløbne periode, hvis jeg husker rigtigt, også fremgår af betænkningen. Hr. Gammelgaard stillede mig også et spørgsmål af mere teknisk art, i hvilken forbindelse jeg kan sige, at det undrer mig, at hr. Bollmann i den skriftlige begrundelse for sit spørgsmål anfører, at vejr- og landingsmæssige forhold fortsat taler for Billund, eftersom der ikke er problemer af denne art i nogen af de to lufthavne. Jeg kan dog for fuldstændighedens skyld oplyse, at de vejmæssige forhold er lidt bedre i Tirstrup end i Billund, medens Billund har et mere avanceret instrumentlandingsystem end Tirstrup.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 40

3) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Bolvig (RV):

»Agter ministeren – f. eks. gennem en lovændring – at ændre sluseudvalgets (ang. slusen ved Hvide Sande) sammensætning, så biologiske og vandkyndige repræsentanter kan indtræde?«

[Bolvig]

Skriftlig begrundelse

Ifølge lov nr. 71 1924 om ændring af afløbsforhold ved Ringkøbing fjord er nedsat et 5-mands sluseudvalg til at rådgive ministeriet vedrørende slusens brug, regulering af vandstand og saltholdigheden i fjorden.

Udvalgets formand udtaler ifølge dagbladet Jyllands-Posten (16. oktober 1979), at udvalget kun skal tilgodese landmændenes interesser, og at det ikke er opgaven at bekæmpe forureningen af Ringkøbing fjord.

Denne forurening er, delvis grundet manglende saltvandsindtag, efterhånden af et så stort omfang, at alt liv i fjorden gradvis uddør. Ringkøbing fjord er »beskyttet« af den for nylig undertegnede Ramsar-konvention.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

I anledning af det af hr. Bolvig stillede spørgsmål kan jeg oplyse, at det omtalte sluseudvalg, der skal bistå ministeriet med hensyn til regulering af vandstanden og saltholdigheden i Ringkøbing fjord, udnævnes af ministeriet for offentlige arbejder i medfør af den gældende lov for et tidsrum af 5 år og består af 5 medlemmer, som udpeges henholdsvis af ministeren for offentlige arbejder, af landbrugsministeriet, af Ringkøbing amtsråd, af Ribe amtsråd og af fiskeriorganisationerne ved den omtalte fjord. Ringkøbing og Ribe amtsråd, som er overordnede miljømyndigheder i området, er således repræsenteret med hvert ét medlem i sluseudvalget.

Jeg er af den opfattelse, at den nødvendige sagkundskab også i biologisk og vandkvalitetsmæssig henseende dækkes gennem amtsrådets repræsentation og finder derfor ikke anledning til en lovændring.

Jeg skal ikke skjule, at jeg er bekendt med, at saltholdigheden i fjorden ikke er så høj som for en 10-15 år siden. I denne forbindelse kan jeg i øvrigt oplyse, at sluseudvalget på sit møde den 15. november i år har truffet beslutning om at indstille til ministeriet, at der forsøgsvis sker en ændring af praksis for slusebetjeningen med det formål at tilstræbe en forøgelse af vandcirkulationen i fjorden og en vis forøgelse af saltholdigheden.

Bolvig (RV):

Jeg takker ministeren for svaret. Det er rigtigt, at de to involverede amtsråd kan ud-

nævne medlemmer med særlig biologisk baggrundsviden, men rent faktisk har det ikke været tilfældet, og det er vel også en af årsagerne til, at Ringkøbing fjord specielt her i de senere år desværre er blevet omdannet, således at den har langt, langt ringere værdi som fiskeriområde og som naturområde.

Jeg er glad for, at det som et forsøg bliver muligt at indtage saltvand, men jeg vil alligevel bede ministeren om at tage en samtale med miljøministeren, fordi ministeren i Ringkøbing fjord som andre steder har et overordentlig stort ansvar for, at vi ikke forringer de biologisk meget værdifulde områder ikke kun i Ringkøbing fjord, men ned langs hele den jyske vestkyst. Ministeren er også ansvarshavende for områder som Harboør Tange, Ringkøbing fjord og Vadehavet takket være de store anlægsarbejder, ministeren har ansvaret for.

Jeg vil altså bede ministeren om at tage en samtale med miljøministeriet for at undersøge, om jeg ikke har ret i, at man bør sikre sig, at der med hensyn til de områder, hvor ministeren har ansvar langs Vestkysten, bliver inddraget biologisk sagkundskab i langt større udstrækning, end det hidtil har været tilfældet.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Jeg kan meddele hr. Bolvig, at jeg næsten daglig taler med miljøministeren, og jeg skal under førstkommende samtale orientere ministeren om de synspunkter, som hr. Bolvig her i dag har forfægtet. Dermed være ikke sagt, at jeg deler hr. Bolvigs opfattelse.

Jeg forstod hr. Bolvig på den måde, at hr. Bolvig nærmest var noget skeptisk over for den repræsentation, som de to omtalte amtsråd har haft i sluseudvalget, og for god ordens skyld vil jeg derfor tilkendegive, at jeg med de oplysninger, jeg er i besiddelse af, i modsætning til hr. Bolvig ikke har noget som helst grundlag for at udtale kritik af de to amtsråds repræsentation i sluseudvalget ved Hvide Sande.

Bolvig (RV):

Skeptisk eller ikke skeptisk kan jeg kun konstatere, at Ringkøbing fjord igennem de senere år gradvis er blevet omdannet til en mudderpøl, og det har jeg altså hidtil haft

[Bolvig]

opfattelsen af skyldes, at udvalget ikke har haft medlemmer med tilstrækkelig biologisk viden. Hvis ikke ministeren deler min opfattelse, ved jeg, der i hvert tilfælde er én gruppe af mennesker, der altid står ministerens hjerte meget nær, og det er fiskerne, og derfor er jeg næsten sikker på, at ministeren deler fjordfiskernes opfattelse, og fjordfiskerne, hr. minister, har rent faktisk min opfattelse.

Henrik Toft (V):

Inden jeg stiller mit spørgsmål til ministeren for offentlige arbejder, vil jeg gerne lige orientere om, at både Holmslands kommune og Ringkøbing amtsråd mener, at formanden for det udvalg, som administrerer saltholdigheden i Ringkøbing fjord, er meget tilfreds med det arbejde, som dér gøres. Jeg synes også, at spørgsmålet er lidt irrelevant, når man ved, at der for 2 år siden blev fanget så mange fisk i Ringkøbing fjord som aldrig før. At man øger saltholdigheden i den sydlige ende af fjorden ved at lukke mere saltvand ind, det er da korrekt, og derved ødelægger man mulighederne for at fange fiskene, hvor der er det naturligste område for det, netop ved Hvide Sande. Jeg vil gerne sluttelig spørge ministeren, om han ikke er enig i, at ordningen bliver administreret fornuftigt.

Formanden:

Det er ifølge forretningsordenen desværre ikke forbudt at stille irrelevante spørgsmål.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

I anledning af det spørgsmål, hr. Henrik Toft har stillet, vil jeg gerne gentage, hvad jeg allerede har sagt, nemlig at jeg med de oplysninger, jeg er i besiddelse af, ikke har grundlag for at udtale kritik af sluseudvalgets hidtidige arbejde.

Når det er sagt, vil jeg gerne føje til i relation til hr. Bolvigs tillægsspørgsmål, at jeg synes, at vi hver især gør klogt i at give anledning til, at sluseudvalget nu får lejlighed til at arbejde i ro, og at vi andre så afventer resultatet af den forsøgsmæssige ændring, der nu er iværksat for så vidt angår slusebetjeningen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 42

4) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Brixtofte (V):

»Vil ministeren tage skridt til at sikre, at perroner på jernbanestationer – herunder S-togsstationer – indrettes således, at handicappede med kørestole får lettere adgang til togene?«

Brixtofte (V):

Der findes i Danmark omkring 30.000, der kører i kørestole, og derudover har mange andre problemer med at bevæge sig. Derfor har jeg spurgt ministeren, hvad han vil gøre for at lette adgangen for handicappede til togene på såvel nær- som fjerntrafikken. Ministeren har jo, inden han blev minister, også selv taget S-toget, ved jeg, og derfor må han have set, at der er niveauforskelle, hvorfor det kan være meget vanskeligt for handicappede at komme ind i S-togene.

Jeg er ikke tekniker, men det måtte kunne lattes, eventuelt ved at man lavede en automatisk slidske i en af vognene, f. eks. den forreste, så man altid vidste, at man kunne køre derhen og bevæge sig ind i toget, uden at man dermed forlængede transporttiden for de andre passagerer.

Derfor vil jeg spørge ministeren, om der er mulighed for at gøre noget for at fremme denne udvikling, således at vores handicappede kan integreres også i den kollektive trafik.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

For bevægelseshæmmedes rejser med såvel tog som færger er det DSBs politik, at der inden for de rammer, som transportapparatet til enhver tid giver, skal ydes de bevægelseshæmmede størst mulig assistance under deres rejser. På denne baggrund er der mellem boligudvalget for bevægelseshæmmede og DSB etableret et samarbejde med det formål at undersøge mulighederne for at forbedre de bevægelseshæmmedes muligheder for befordring med tog.

Som et led i dette samarbejde er der udarbejdet en række forslag. De tekniske og økonomiske muligheder for gennemførelse af disse forslag undersøges for tiden nærmere. Et af forslagene omfatter indretning af bevæ-

(Ministeren for offentlige arbejder)

gelige ramper på vogne eller perroner, idet en løsning, der indebærer ændringer af vognbunds- og perronhøjder, på grund af de hermed forbundne store omkostninger anses for urealistisk i de nærmeste mange år.

Det nordiske handicapprojekt har allerede udviklet en prototype på en stationær lift, der forsøgsvis har været anvendt i DSBs regionaltrafik, men denne lift kræver indsats af stationspersonale, og det gør dens anvendelse noget begrænset. Jeg kan yderligere oplyse, at servicevognen i DSBs nye lyntog, hvoraf en prototype indsættes i 1981, vil blive forsynet med lift på begge sider af vognen.

Såvel DSB som jeg har en positiv indstilling til sådanne ændringer, der kan lette de bevægelseshæmmedes rejse med DSBs befordringsmidler, og der arbejdes videre med sådanne ændringer, der kan rummes inden for de eksisterende drifts- og anlægsbudgetter.

Brixtofte (V):

Jeg vil gerne takke for svaret og derudover spørge ministeren, om ikke vi kunne få lidt at vide, måske ikke nu, men så i fremtiden, om de erfaringer, man har fra Sverige, hvor man mig bekendt netop har vedtaget en lov, der indebærer, at alle svenske stationer i løbet af de nærmeste 10 år skal indrettes således, at handicappede kan deltage i såvel nær- som fjerntrafikken. Jeg vil altså spørge, om vi kunne få tilstillet noget materiale om de svenske erfaringer, herunder den netop vedtagne svenske lov.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Den svenske lovgivning har jeg hørt om. Jeg er desværre ikke i stand til her i dag at give de detaljerede oplysninger, som hr. Brixtofte uden tvivl meget gerne ville have. Når det er sagt, skal jeg samtidig føje til, at ønsket om senere at få tilstillet sådanne oplysninger er et ønske, som jeg stiller mig meget imødekomende over for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Jeg skal efter anmodning lade det som nr. 5 opførte spørgsmål (Spørgsmål nr. 30), der

er stillet af Kurt Hansen (VS) til arbejdsministeren, udgå til næste spørgetid.

Spm. nr. 44

6) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Svend Heiselberg (V):

»Vil ministeren overveje at ændre reglerne for momsregistrerede virksomheders administration af og udlæg for den ved lov nr. 227 af 28. juni 1979 vedtagne afgift for visse olieprodukter, efter at det gennem nogen tid i praksis har vist sig at belaste erhvervslivet i større grad, end man ved lovens fremsættelse kunne forudse?«

Skriftlig begrundelse

Forhøjelsen af olieafgiften i forbindelse med momsregistrerede virksomheders fritagelse for afgiften har gennem afregning over momsregnskabet for energitunge virksomheder som gartneribruget, fiskerierhvervet og andre virksomheder betydet en så stor likviditetsforringelse, at en lang række virksomheder er blevet alvorligt økonomisk belastet. Praksis viser, at der kan gå op til 7 måneder, før en godtgørelse af ofte betydelige beløb finder sted. Godtgørelsen af afgiften og administrationen af denne vil ydermere kunne omlægges uden provenutab for staten.

Svend Heiselberg (V):

Som det fremgår af mit spørgsmål til skatte- og afgiftsministeren, er den olieafgift, som er pålagt erhvervslivet, en stærk økonomisk belastning. Jeg vil derfor gerne begrunde mit spørgsmål nærmere og spørge, om ministeren er klar over, hvor stor en belastning det er alene for væksthushartneriet i Danmark.

Væksthushartneriet havde i 1978 en produktionsværdi på over 900 mill. kr. Olieprisstigningen i 1979 har betydet en meromkostning på 150 mill. kr. alene for dette erhverv. Derudover kommer så likviditetsproblemerne vedrørende olieafgiften, og det er jo et problem, som kan klares, uden at der opstår noget provenutab for staten. Jeg håber, at ministeren vil være med til at fritage erhvervslivet for den urimelige afgift. Jeg kan oplyse, at likviditetsvirkningen vedrørende olieafgiften for væksthushartneriet betyder 125,3 mill. kr. med en gennemsnitsafgiftsperiode på 305 dage.

[Svend Heiselberg]

Det er også problemer, som man har inden for fiskerierhvervet. Her kan jeg oplyse, at fiskerierhvervet ved denne udgift står i forskud over for staten med ca. 60 mill. kr.

Vi håber, at ministeren vil være venligt stemt over for erhvervslivet, som jo på mange områder er hårdt belastet, og jeg tror, at det let vil kunne lade sig administrere. Vi har jo set, at man inden for handelsflåden har fundet ud af, hvordan det kan administreres.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Ifølge olieafgiftsloven får de momsregistrerede virksomheder tilbagebetalt olieafgiften. Det sker på den måde, at virksomheden selv modregner afgiften i sit afgiftstilsvaret efter merværdiafgiftsloven. Tilbagebetalingen opgøres for den periode, som virksomheden anvender ved angivelse af afgiftstilsvaret efter merværdiafgiftsloven, hvilket for byvirksomheder vil sige kvartalet og for landbrugs- og virksomheder halvåret.

Det samme system for tilbagebetaling er fastsat i loven om afgift på elektricitet og gas. Det er særdeles praktisk, at tilbagebetalingen af energiafgifterne sker i forbindelse med momsafregningen. Men det betyder naturligvis, at virksomheder inden for landbrug og fiskeri m. v., der har særlig lang kredit ved afregning af merværdiafgiften, også først får refunderet energiafgifterne efter en tilsvarende lang periode.

For alle momsregistrerede virksomheder gælder, at godtgørelse af energiafgifterne betyder en vis begrænsning af den likviditetsmæssige fordel, virksomhederne har ved afregning af merværdiafgiften.

Jeg er opmærksom på, at der specielt inden for gartnerierhvervet kan findes virksomheder, som efter modregning af energiafgifterne i momstilsvaret vil have et tilgodehavende på statskassen og derved ikke har nogen fordel af den lange kredit på momsafregningen.

Jeg vil gerne overveje, om der inden for rammerne af den eksisterende lovgivning på dette område findes muligheder for at fremskynde tilbagebetalingen af energiafgifterne til disse virksomheder, der er særligt hårdt ramt af de likviditetsmæssige virkninger af den gældende ordning.

Svend Heiselberg (V):

Jeg siger tak til ministeren for det positive svar, og jeg håber, at der, når ministeren kommer til at se på det, også vil være mulighed for at kigge på erhvervslivet som helhed. Det er ganske urimeligt, at man inden for landbrug, industri og gartneri skal have et udestående i 305 dage i gennemsnit, som man jo har, når man lægger denne olieafgift ud.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Den ordning, vi har i dag, hvor de momsregistrerede virksomheder kan modregne olie-, el- og gasafgiften i den momsafgift, der skal betales, vil jeg meget nødtigt ændre. Det er da åbenbart, at de likviditetsfordele, som gælder ved momsafregningssystemet, bliver mindre i den situation, hvor afgifterne stiger. Derfor har jeg sagt, at jeg vil da være parat til at se på problemerne, når der foreligger en situation, hvor, skal vi sige en enkelt erhvervsgrænse måske endda kan registrere et direkte tab.

Jeg må lægge vægt på, at det nuværende godtgørelsessystem fastholdes, og jeg må advare mod særordninger, også fordi de øjeblikkelig vil afstedkomme krav også fra andre, og jeg ved simpelt hen ikke, hvor man i givet fald skal sætte grænsen. Jeg må derfor lægge vægt på, at det nuværende system kan bibeholdes.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 45

7) Til boligministeren af:

Ebba Strange (SF):

»Vil ministeren i den kommende byfornyelseslov give mulighed for at bestemme gaspligt for egnede områder?«

Skriftlig begrundelse

Med hjemmel i kommuneplanloven er der mulighed for i forbindelse med ny bebyggelse at påbyde, at husholdningsenergi behovet skal dækkes ved aftagelse af gas fra det kommunale gasanlæg.

En sådan mulighed eksisterer ikke for ejendomme, der allerede er taget i brug. Imidlertid vil omfattende byfornyelse skabe et miljø, der vil være at sidestille med nybebyggelse. Tilmeld vil byfornyelse i stort om-

[Ebba Strange]

fang skulle finde sted i områder, der også i dag er gasforsynede, hvorfor det ville synes nærliggende at åbne mulighed for en sådan pligt, ikke mindst under indtryk af, at Danmark vil kunne forsynes med gas fra egne gaskilder, så snart gasledningsnettet fra Nordsøen er klart til brug.

Boligministeren (Erling Olsen):

Hvis fru Ebba Strange med ordet »gaspligt« mener pligt til at anvende gas til opvarmning, er svaret klart ja. Hjemmelen findes allerede i varmforsyningsloven, og vi vil indrette byfornyelsesloven i overensstemmelse med varmeplanlægningsloven, som den vist hedder.

Hvis fru Ebba Strange derimod med »gaspligt« tænker på pligt til også at anvende gas til madlavning m. v., er svaret: ved ikke, for det spørgsmål har ikke været overvejet.

Ebba Strange (SF):

Der skal ikke være nogen tvivl om, at mit spørgsmål er stillet i anledning af, at Århus kommune i dag skal tage stilling til, hvorvidt man skal nedlægge Århus Gasværk. Byfornyelsesloven er jo, sådan som vi har opfattet den, særlig rettet mod de ældre bykerner, og det vil sige bykernen i Århus, bykernen i København og bykernen i andre byer.

Når jeg derfor har spurgt, som jeg har, er det givet – og det har boligministeren altså også opfattet – at jeg er interesseret i, at man ikke på nuværende tidspunkt nedlægger Århus Gasværk, for jeg tror, at man kan få brug for Århus Gasværk både til varmforsyning og til almindelig husholdningsforsyning, altså det, boligministeren kalder madlavning, som jo også er en vigtig ting i enhver husholdning.

Men jeg må forstå boligministeren sådan, at han ikke mener, at det er noget, man fra boligministeriets side kan blande sig i, og det vil sige, at det, man fra boligministeriets side alene tager hensyn til, er: hvad skal opvarme disse boliger?

Så vil jeg godt stille det supplerende spørgsmål til boligministeren, om boligministeren ud fra de erfaringer, han har med hensyn til byfornyelse og boligplanlægning, finder det hensigtsmæssigt, at man ligesom opererer med en enkelt energikilde, som kan

forsyne huset både med varme og med energi til andre formål, altså lys, madlavning osv.

Boligministeren (Erling Olsen):

Jeg vil sige, at man skal jo nok have elektrisk strøm alligevel til disse boliger. Vi har ikke taget stilling til det spørgsmål, fru Ebba Strange rejser, det er altså nyt for os, og jeg kan ikke her give et kvalificeret svar på det, men jeg kan da gå hjem og tænke over det.

Ebba Strange (SF):

Så vil jeg godt stille et spørgsmål mere til boligministeren, og det skal gå på, om boligministeren i forbindelse med byfornyelsesloven har tænkt på Århus kommune. Har man spekuleret på i forbindelse med byfornyelse i Århus, hvad der skal være energikilden for de områder i kommunen, der trænger til byfornyelse?

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han med det første ja til fru Ebba Strange om, at man ønsker at bestemme gaspligt for egnede områder, sigter såvel til, at der skal være mulighed for at få gassen derover, som til tilslutningspligt for den enkelte borger.

Boligministeren (Erling Olsen):

I det forslag til byfornyelseslovgivning, som er sendt ud til høring, og i det forarbejde, der har været dermed, har man tænkt på, at man skulle indrette byfornyelseslovgivningen således, at de hensigter, der var i varmeplanlovgivningen, kunne komme til udfoldelse. Det er, hvad vi har tænkt i den anledning, mere har vi rent faktisk ikke tænkt, og jeg kan ikke sige andet i dag, end at jeg kan love at gå hjem og tænke. Jeg vil godt have lov til at tænke, før jeg taler.

Formanden:

Det er ikke nogen dårlig regel.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 46

8) Til *energiministeren* af:

Ebba Strange (SF):

[Ebba Strange]

»Vil ministeren gribe ind og sikre, at Århus kommune ikke nedlægger gasforsyningen i byen?«

Skriftlig begrundelse

Et flertal i Århus byråd er just i disse dage i færd med at træffe beslutning om nedlæggelse af gasforsyningen i Århus. I betragtning af den energipolitiske situation, som Danmark befinder sig i, er det en beslutning, der får store konsekvenser. På kort sigt får den alvorlige økonomiske konsekvenser for de familier, der herved bliver tvunget til at skifte fra et gasforbrug til et elforbrug. Et stort flertal af de aktuelle gasbrugere i Århus midtby har da også protesteret mod gasværkets nedlæggelse. Men tilsyneladende agter byrådsflertallet at sidde disse protester overhørig.

På lang sigt synes beslutningen nærmest katastrofal. På et eller andet tidspunkt kommer naturgassen forbi Århus, og så står vi måske i den situation, at gashanerne er blevet lukket dagen forinden. Ud fra en generel energipolitisk betragtning må det være vigtigt, at et område har flere energistrengte at spille på, så selv om Århus planlægges som primært et kraftvarmeområde, synes det urimeligt at afskære byen fra muligheden for at spille på flere strengte ved at nedlægge et gasværk, der nok trænger til renovering, men som kan bringes i fuldt forsvarlig stand, oven i købet ved hjælp af statstilskud til energibesparende foranstaltninger.

Energiministeren (Poul Nielson):

Århus kommunes eventuelle beslutning om nedlæggelse af Århus Gasværk må bl. a. ses i relation til varmforsyningsloven, idet gasværket jo, om end i et vist begrænset omfang, tjener opvarmningsformål. Den overvejende del af gasbrugerne i Århus ligger imidlertid i fjernvarmeområder og bruger således kun gassen til køkkenbrug, kogebrug, madlavning, som det er blevet kaldt her i dag. I løbet af de seneste 15 år er gassalget fra Århus Gasværk faldet med 70 pct., og antallet af brugere er gået tilbage fra 62.000 til omkring 37.000. Gasværket har nu en gæld til kommunen på ca. 16 mill. kr.

Varmeplanudvalget har i områdefrænsningsrapporten fra marts i år udlagt Århus som kraftvarmeområde, og kraftvarmen er

ligeledes lagt til grund i den af Århus kommune udarbejdede rapport, Varmeplan Århus. Denne kommunale plan er dog ikke, vil jeg understrege, en godkendt varmeplan i varmforsyningslovens forstand. Jeg kan endvidere oplyse, at energistyrelsen for nylig har godkendt en udvidelse af Studstrupværket, hvorved en udvidelse af kraftvarmforsyningen i Århusområdet vil blive muliggjort.

Der foreligger, som jeg siger, ikke nogen godkendt varmeplan for Århus, og jeg kan ikke på det foreliggende grundlag gribe ind over for kommunens eventuelle beslutning om at nedlægge gasværket.

Ebba Strange (SF):

Jeg kan bekræfte, at de oplysninger, som energiministeren her giver folketinget, er rigtige, men så kommer de politiske konklusioner af disse oplysninger. Jeg er glad for, at Varmeplan Århus endnu ikke er godkendt i energiministeriet eller energistyrelsen, for det problem, som jeg synes gassagen i Århus rejser, er jo, at hvis man i Århus kommune, der er en stor kommune i Danmark, nu nedlægger gasværket, kan vi forudse, at en lang række kommuner vil følge efter, ligesom en række kommuner er gået forud for denne nedlæggelse. Samtidig ved vi, at vi i løbet af et par år får naturgassen i land ude fra Nordsøen, og man har også nogle planer om, hvad den skal bruges til. Men medens forbedelserne til ilandtagningen af naturgassen foregår, svinder gasledningerne bl. a. i Århus altså ind, og den reparation af gasledningerne, som man i dag kunne foretage for et begrænset beløb, vil om nogle år naturligvis blive væsentligt dyrere.

I SF, det parti, jeg repræsenterer, anser vi Danmarks energisituation for at være meget alvorlig, og vi anser det for at være bydende nødvendigt, at Danmark i alle sine forskellige regioner satser på at få et bredt, alsidigt tilbud af energiforsyning til de forskellige områder. Derfor synes vi, det er katastrofalt netop i 1979 at nedlægge Århus Gasværk. Det kan godt være, det ikke havde været så galt for et par år siden, og det kan også godt være, at verden ser anderledes ud om et par år, men netop på dette tidspunkt anser vi det for at være katastrofalt. Derfor vil jeg godt spørge energiministeren – for så kan vi jo arbejde videre med det hjemme i Århus – om

[Ebba Strange]

jeg skal forstå hans første bemærkning således, at indtil man har godkendt Varmeplan Århus, overvejer man i energiministeriet, hvad der egentlig skal være Århus' fremtidige energiforsyning.

Gammelgaard (KF):

Finder energiministeren ikke, at det ville være et uacceptabelt indgreb i det kommunale selvstyre at udstede et sådant statsligt direktiv som det, fru Ebba Strange lægger op til?

I de allerseneste år har flere danske kommuner nedlagt deres gasforsyninger. Vil det så være rigtigt på nuværende tidspunkt at sige: nu må Århus ikke have lov til at gøre det? Baggrunden for, at disse nedlæggelser har fundet sted, er, at opretholdelse af gasforsyningen vil være særdeles bekostelig, og det er også baggrunden for, at Århus kommune agter at nedlægge sin gasforsyning.

Det næste spørgsmål, jeg gerne vil stille til energiministeren, lyder: er energiministeren vidende om, at gas på nuværende tidspunkt er en væsentlig dyrere energikilde end el? Det er beregnet, at hvis man opretholder gasforsyningen i Århus, er for en bestemt energimængde gas 4 gange dyrere end el.

Endelig vil jeg gerne spørge energiministeren, om han er klar over, at naturgas ikke kan anvendes i det nuværende gasdistributionsystem i Århus. Indførelse af naturgas til det formål, som det her drejer sig om, kræver et helt nyt rørsystem og helt nyt apparatur for forbrugeren.

Ib Christensen (DR):

Jeg skal ikke opfordre ministeren til at foretage et indgreb i det kommunale selvstyre, som ministeren ikke har lovgivningsmæssig beføjelse til at foretage, men jeg ønsker en politisk vurdering, og da vil jeg gerne stille ministeren det spørgsmål, om han synes, det er rimeligt ud fra en almen politisk vurdering, at Århus byråds flertal ikke vil rette sig efter en opfordring fra 11.000 underskrivere og 50 organisationer til at gennemføre en undersøgelse af gasledningsnettet i Århus.

Så vil jeg videre stille det spørgsmål, om ministeren ikke deler den politiske vurdering, som hans ministerkolleger Ivar Nørgaard og Svend Auken gav udtryk for på det socialdemokratiske årsmøde den 31. august, nemlig

at det er vanvittigt at nedlægge Århus Gasværk. Det er jo en politisk opfattelse, som ministeren kan have, uden at han derved griber ind i det kommunale selvstyre. Man kan jo sidde en sådan opfattelse overhørig, hvis ministeren har den.

Endelig vil jeg spørge ministeren, hvordan han opfatter en sådan handling fra Århus kommunes side i relation til den flerstrengede energipolitik, der dog er en helt afgørende forudsætning for eller et helt afgørende element i regeringens politik.

Energiministeren (Poul Nielson):

Det første spørgsmål, fru Ebba Strange fulgte op med, var, om ikke en lang række andre kommuner ville følge efter, hvis Århus kommune nedlægger gasværket. Det vil jeg stille mig meget tvivlende over for.

Dernæst sagde fru Ebba Strange, at vi skal have et alsidigt forsyningssystem. Det er jeg fuldstændig enig i, og det er en vigtig del af regeringens generelle energipolitik. Men det indebærer ikke, at vi også skal have et så alsidigt forsyningssystem til hvert enkelt hus, at vi skal sikre, at der er 3 forskellige energiformer, kraftvarme, elektricitet og gas, til hvert hus. Det er dog ikke et spørgsmål om at gå med både seler og livrem på én gang. Jeg tror dog ikke, at argumentet kan bære helt derhen, hvor fru Ebba Strange gerne ville have det skulle.

Endelig må jeg sige, at jeg ikke er enig i den konklusion af mine udtalelser, som fru Ebba Strange afslutningsvis kom med.

Til hr. Gammelgaard vil jeg sige om et statsligt direktiv svarende til fru Ebba Stranges opfattelse, at der for så vidt er ganske stærke beføjelser i den eksisterende varmeplan, som på en række felter faktisk giver mulighed for, at samfundet kan indrette sig rationelt, når det drejer sig om varmforsyning, og uden en sådan mulighed ville vi også have stillet os selv ringere, end godt er. Så principielt ville der, hvis det var faldet inden for en fornuftig varmeplanmæssig sammenhæng, være ganske stærke beføjelser, men det gør det altså ikke.

Til hr. Ib Christensen vil jeg sige, at det er en vigtig politisk vurdering af sagen, at man ikke skal gribe ind i noget, som kommunen rent faktisk har ret til selv at bestemme, sådan som landet ligger, og det er også en

[Energiministeren]

kommentar til, hvordan et byråd skal forholde sig til underskriftsindsamlinger osv. Det er en politisk stillingtagen også, at den eksisterende kommunale styrelseslov er god nok, som den er.

Ebba Strange (SF):

Jeg kender dette hus' forretningsorden så godt, at jeg ved, at min opgave ikke er at polemisere mod andre, der har stillet spørgsmål i samme sag. Men når hr. Gammelgaard siger, at gassen vil være 4 gange dyrere end el'en, og at det vil være dyrt at undersøge, om gasværket kan videreføres, vil jeg alligevel protestere, for det, der er sagen, er jo, at Århus byråd ikke på noget tidspunkt har gjort sig den umage virkelig at undersøge, hvordan gasledningsnettet i Århus ser ud. Man har ikke foretaget den grundige undersøgelse af gasledningsnettet i Århus, som vi godt kunne have ønsket foretaget.

Jeg kan godt forstå, at energiministeren svarer mig, at vi ikke skal have 3 forskellige energiformer i en by som Århus, men jeg vil dog godt slutte denne diskussion om gasforsyningen i Århus med at spørge energiministeren – og det er også et politisk spørgsmål, ligesom hr. Ib Christensens var: synes energiministeren ikke, at det er et lidt uheldigt tidspunkt, man rundt omkring i kommunerne træffer så afgørende beslutninger som den, Århus byråd træffer i dag, når hele Danmarks energiforsyning er et så usikkert område, som jeg tror energiministeren er enig med mig i det er i dag? Når nu ministeriet dog har temmelig store beføjelser efter de varme love, der blev vedtaget her i folketinget i foråret, kunne man så ikke forestille sig, at man fra energiministeriets side sagde til sine venner rundt omkring i kommunerne: tag det nu roligt, vent med at træffe de afgørende beslutninger, til vi har en klar varmeplan for hele landet, da de beslutninger, vi træffer i dag, og de beslutninger, Århus kommune træffer i dag, får vidtrækkende og afgørende konsekvenser mange, mange år ud i fremtiden. Det var måske bedre at vente i hvert fald et halvt eller et helt års tid.

Formanden:

Hr. Gammelgaard ville gerne have ordet for at svare på de polemiske bemærkninger,

men det tillader forretningsordenen desværre ikke.

Energiministeren (Poul Nielson):

Fru Ebba Strange spørger, om det er et uheldigt tidspunkt, når det hele er så usikkert. Den fremadskridende udarbejdelse og fastlæggelse af hele det puslespil, der skal laves omkring varmeplanen, drejer sig netop om skridt for skridt at få elimineret usikkerheden om, hvordan det rent faktisk kommer til at ligge opvarmningsmæssigt for hvert eneste område i landet fremover. Det er den proces, vi netop nu befinder os midt i.

Som et led i dette sker der altså også en afklaring for Århusområdets vedkommende, og efter alt det, der er lagt op som forudsætninger for denne planlægning, skal Århus primært opvarmes ved kraftvarme, fjernvarmesystemer, og på denne baggrund er det, man lægger op til i Århus, generelt fornuftigt.

Jeg vil afslutningsvis understrege meget stærkt, at denne type afgørelser jo vil komme på tværs for mennesker næsten overalt i hele landet, men vi kan ikke få en samfundsmæssigt forsvarlig total udnyttelse af vore muligheder for at varme Danmark energirigtigt op, hvis ikke man accepterer, at overordnede fællesskabsinteresser rent faktisk skal have lov at slå igennem.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 48**9) Til udenrigsministeren af:****Steen Folke (VS):**

»Finder regeringen det acceptabelt, at Elsam har planer om at forøge importen af kul fra den apartheidstyrede sydafrikanske republik?«

Skriftlig begrundelse

Den 28. maj 1978 vedtog et flertal i folketinget som bekendt at henstille til Elsam om muligt at indkøbe kul andetsteds end i Den sydafrikanske Republik. Elsam har ved flere lejligheder siden givet udtryk for, at man ikke agtede at efterkomme denne henstilling.

Af et Ritzautelegram dateret den 13. november 1979 fremgår det, at Elsam har planer om at forlænge de eksisterende langtids-

[Steen Folke]

kontrakter for kulindkøb i Sydafrika. Derimod ønsker man ikke at øge importen fra et land som Polen ud over den nuværende kontrakt på 1,5 mill. t, fordi det angiveligt vil skabe et for stort afhængighedsforhold til en enkelt leverandør.

Den tidligere regerings eftergivende holdning over for Elsam har tydeligvis opmuntret Elsam til fortsat at blæse på folketingets og regeringens henstilling.

Steen Folke (VS):

Sagen om Elsam's kulindkøb i det racistiske, apartheidstyrede Sydafrika er jo efterhånden en gammel travet, men desværre tyder alt på, at den fortsat er sørgeligt aktuel.

Som bekendt vedtog et flertal i folketinget den 28. maj 1978 at henstille til Elsam om muligt at indkøbe kul andetsteds end i Den sydafrikanske Republik. Elsam har ved flere lejligheder siden givet udtryk for, at man ikke agtede at efterkomme denne henstilling. På et repræsentantskabsmøde i Elsam for nylig har underdirektør P. Sachmann efter sigende givet udtryk for, at Elsam ikke ønsker at forøge kulindkøb i Polen, selv om der er mulighed herfor.

Denne holdning finder jeg selvfølgelig komplet uacceptabel, og jeg er bange for, at den tidligere regerings eftergivende holdning over for Elsam har opmuntret selskabet til fortsat at blæse på regeringens og folketingets henstilling. Men nu venter jeg naturligvis spændt på, hvilken handlekraft den nye regering kan vise i denne sag.

Energiministeren (Poul Nielson):

Regeringens holdning til elselskabernes køb af kul i Sydafrika er ganske klar. Det er den samme som tidligere regeringer, må jeg sige, i de senere år ved gentagne lejligheder her i tinget og andre steder har givet udtryk for.

Vi følger folketingets henstilling fuldstændig og opfordrer derfor elselskaberne til om muligt at indkøbe kul andre steder end i Sydafrika. Det gav den daværende handelsminister som bekendt udtryk for på regeringens vegne på et møde med Elsam den 22. marts i år. Den daværende handelsminister opfordrede endvidere direkte elværkerne til at intensivere bestræbelserne på at indgå mellem- og langfristede kontrakter med an-

dre leverandører end Sydafrika, herunder specielt leverandører i Australien, USA og Canada.

Det er regeringens indtryk, at elværkerne bestræber sig på at efterleve denne opfordring, og jeg vil her tilføje, når hr. Steen Folke i sit spørgsmål nævner, at Elsam ved flere lejligheder har givet udtryk for, at man ikke ønsker at efterleve henstillingen, at jeg i hvert fald ikke har set noget eksempel på en sådan tilkendegivelse fra Elsam's side.

Det er givetvis forbundet med reelle vanskeligheder at omlægge importen af kul i overensstemmelse med folketingets henstilling, samtidig med at den totale danske import af kul øges kraftigt i disse år, noget, som vi i øvrigt tilskynder til. Men det vil ganske enkelt ikke være acceptabelt, dersom disse vanskeligheder ikke søges overvundet. Det er det, det sådan set står på.

Jeg kan tilføje, at en australsk delegation med den opgave at undersøge afsætningsmulighederne for australske kul og andre råvarer i Europa besøgte Danmark her i september. Delegationen havde møder i udenrigsministeriet og i det daværende handelsministerium og med elværkerne. Det indtryk, vi fik af de samtaler, var, at der på længere sigt er muligheder for at forøge kulimporten fra Australien på basis af langtidskontrakter eller investeringsaftaler eller kombinationer af dette.

Steen Folke (VS):

Desværre krøb ministeren jo lidt uden om det, der er essensen i mit spørgsmål. Jeg tvivler for det første ikke på, at regeringen forsøger at leve op til folketingets vedtagelse. Derimod tvivler jeg på, at Elsam gør noget reelt for at leve op til den, og det er det, der er problemet.

For det andet omtalte ministeren slet ikke det, der var udgangspunktet for mit spørgsmål, nemlig at det i hvert fald har været fremme, at der på det repræsentantskabsmøde, der har været afholdt i Elsam, fra ansvarlig side i selskabet er kommet disse udtalelser om, at Elsam ikke agter at forøge indkøbene i Polen, selv om det er muligt. Og det er det, jeg finder komplet uacceptabelt.

Jeg vil gerne understrege, at for mig er det ikke afgørende, om Elsam køber deres kul i Polen eller i Australien, eller hvor pokker de

[Steen Folke]

nu kan få dem, og jeg tror også, der er adskillige muligheder. Det, der er helt afgørende i denne sag, det er, at der bliver tale om et stop for indkøb af kul i Sydafrika. Men alt tyder på, at Elsam blot lægger op til at handle videre med Sydafrika, og jeg er bange for, at regeringen med sin noget vattede holdning til sagen er med til at opmuntre Elsam til bare fortsat at blæse på den henstilling, som der ganske rigtigt er tale om.

Jeg tvivler altså ikke på, at regeringen har gentaget og gerne vil gentage opfordringen til Elsam om at handle andetsteds. Problemet er bare, at hvis Elsam nu siger: vi er da lige glade, hvad gør regeringen så?

Lad mig spørge helt præcist: hvis det er rigtigt, at der er mulighed for at indkøbe flere kul i Polen, vil regeringen så pålægge selskabet at udnytte denne mulighed, således at man kan komme bort fra at handle med Sydafrika?

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke det er i fuld overensstemmelse med regeringens ønsker om den størst mulige forsynings-sikkerhed, at kulindkøbene spredes mest muligt. Jeg vil bede ministeren bekræfte, at den fremgangsmåde, den indkøbspolitik, som Elsam lægger for dagen, er fuldt ud lovlig.

Jørgen Junior (FP):

Jeg har to spørgsmål til ministeren.

Det første ligger på linje med fra Annelise Gotfredsens: er det regeringens opfattelse, at det afgørende er forsyningen, og ikke hvor kullene leveres fra?

Og det andet spørgsmål: hvilket indtryk har det gjort på regeringen med den positive udvikling, der har fundet sted i Sydafrika, også hvad angår sorte arbejdere, afviklingen af apartheid og den ganske klare, tydelige og positive udvikling i enhver henseende, som ingen vel overhovedet kan benægte? Er det noget, som har været medvirkende til, at regeringen nok føler, at det er rimeligt ikke at fare alt for vildt frem over for en nation, som selv forsøger at gøre en indsats for at få rettet op på de skævheder, der er blevet påpeget fra anden side?

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg synes, at der er al mulig anledning til at takke hr. Steen Folke, fordi han her udtrykte sig så positivt om, at han ikke tvivler på, at regeingen faktisk lever op til folketingets vedtagelse. Det synes jeg er et skridt i den rigtige retning.

Med hensyn til de udtalelser, som har været refereret i pressen fra Elsams repræsentantskabsmøde vistnok i Århus, så finder jeg altså ikke, at jeg har nogen mulighed for at udtrykke mig særlig vedbegrunderet på det grundlag, og jeg vil altså ikke kommentere det, som er blevet sagt dér.

Derimod kan jeg oplyse, at så vidt jeg er orienteret, så importerer Elkraft omkring 66 pct. af sine kul fra Polen for øjeblikket, og Elsam har en import fra Polen på 30-40 pct. af den totale kulimport til Elsam, og det er høje procenter.

I forbindelse med fru Annelise Gotfredsens spørgsmål om at sprede indkøbene må man nok sige ud fra en ren forsynings-sikkerhedsbetragtning, at jo mere de er spredt, jo mere roligt ligger situationen naturligvis. Men det er ikke det, som har været det afgørende for regeringens holdning til importen af kul fra Sydafrika. Det er en sag, som skal ses i forbindelse med den almindelige pression, vi ønsker at lægge på Sydafrika for at få dem til at opgive apartheidsystemet.

Jeg skal også svare hr. Steen Folke på, om vi vil pålægge Elsam at importere mere kul fra Polen, hvis det er muligt. Grænsen for, hvilke redskaber vi tager i anvendelse i dette spørgsmål, mener jeg allerede ved flere debatter i folketinget er blevet både belyst og fastlagt. Vi vil ikke mene, at vi skal gå til en egentlig forbuds- eller påbudslovgivning her. Der er blevet udtrykt en klar henstilling til Elsam, og efter hvad der foreligger oplyst, forsøger man rent faktisk at efterkomme den. Det er vanskeligt. Der er et forsynings-sikkerhedsproblem, men ikke desto mindre er det afgørende, at regeringen fortsat ønsker, at Elsam skal forsøge at løse de vanskeligheder, der er forbundet med en omlægning. Det er sådan set det, der kan siges om sagen.

Til hr. Jørgen Juniors betragtninger om, at der er en positiv udvikling i gang i Sydafrika, vil jeg kun sige, at man vist skal have det store mikroskop frem for at kunne bruge den udvikling, der på det sidste har været i Sydafrika, som argument for, at vi skulle ændre den linje, vi har lagt indtil nu.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Inge Krogh: spm. nr. 3
 Steffensen: spm. nr. 4
 Maisted: spm. nr. 7
 Burgdorf: spm. nr. 9
 Glistrup: spm. nr. 16, 22, 23, 24 og 25
 Grove: spm. nr. 17
 Lilli Gyldenkilde: spm. nr. 20
 Gerda Møller: spm. nr. 26
 Dohrmann: spm. nr. 29
 Mølgaard: spm. nr. 32
 Ernst Schmidt: spm. nr. 36
 Bolvig: spm. nr. 41

Spm. nr. 3

Til *industriministeren* (7/11 79) af:

Inge Krogh (KrF):

»Vil ministeren give oplysning om, hvordan loven om hotel- og restaurationsvirksomhed angående landsbevillingsnævnets virksomhed vedrørende omgørelse af kommunalbestyrelser afslag på ansøgning om alkoholbevilling, hvis landsbevillingsnævnets medlemmer er enige. Tidligere blev godt 90 pct. af kommunalbestyrelsernes afgørelser omgjort.«

Begrundelse

Ved den ændring af loven, der trådte i kraft 1. maj 1978, blev det bestemt, at landsbevillingsnævnet kun kan omgøre en enig kommunalbestyrelses afslag på ansøgning om alkoholbevilling, hvis landsbevillingsnævnets medlemmer er enige. Tidligere blev godt 90 pct. af kommunalbestyrelsernes afgørelser omgjort.

Besvarelse (14/11 79):

Industriministeren (Erling Jensen):

Landsbevillingsnævnets første kendelse efter den nye lovs ikrafttræden blev afsagt den 1. september 1978. Loven trådte ganske vist i kraft den 1. maj 1978, men kunne iføl-

ge sagens natur først få virkning på ansøgninger indgivet til den lokale bevillingsmyndighed efter dette tidspunkt.

Der er i tiden siden da afsagt i alt 55 kendelser i henhold til de nye regler.

34 af de afsagte kendelser har stadfæstet den lokale afgørelse, medens der er sket omgørelse af den lokale bevillingsmyndigheds afgørelse i i alt 21 tilfælde. Godt 60 pct. af de lokale afgørelser er således stadfæstet, medens henvend 40 pct. er omgjort.

Som bekendt blev det ved lovrevisionen vedtaget, at enstemmige afslag af de lokale bevillingsmyndigheder kun kunne omgøres af et enigt landsbevillingsnævn.

Der har foreligget i alt 36 lokale enstemmige afslag, hvoraf 26 er blevet stadfæstet, medens 10 er blevet omgjort af et – enigt – landsbevillingsnævn. Omgørelsesprocenten inden for denne kategori har således andraget 28.

Ved de 9 af de således omgjorte kendelser er bevillingen imidlertid af landsbevillingsnævnet begrænset til alene at angå øl af skatteklasser I samt bordvin eller øl og bordvin. I enkelte af kendelserne er bevillingen yderligere tidsmæssigt begrænset, således at der alene er tilstået klageren en vis prøvetid.

I de 19 tilfælde, hvor den lokale bevillingsmyndigheds afgørelse ikke har været enstemmig, og hvor landsbevillingsnævnets afgørelse følgelig træffes med almindelig stemmeflerhed, har nævnet stadfæstet 8 afgørelser og omgjort 11. Omgørelsesprocenten har således været godt 57. Også i disse tilfælde gælder, at der i et vist omfang – i 3 tilfælde – er fastsat begrænsninger henholdsvis tidsmæssigt eller til øl af skatteklasser I og bordvin.

Procentvis blev der, jfr. den daværende handelsministers fremsættelsestale den 25. oktober 1977, Folketingstidende 1977–78, A 798, i tiden fra 1. april 1970 til 30. september 1977 omgjort godt 58 pct. lokale afgørelser ved 153 af 263 kendelser.

Den samlede omgørelsesprocent er nu nedbragt til 40 og for de enstemmige afgørelser vedkommende til 28, og de fleste ved omgørelse meddelte bevillinger begrænses.

Det er således mit bestemte indtryk, at lovrevisionen har virket efter sin hensigt, nemlig at give de lokale bevillingsmyndigheder større indflydelse. Jeg gør i denne forbindelse opmærksom på, at 2 af landsbevillings-

[Industriministeren]

nævnets 5 medlemmer repræsenterer kommunerne.

Spm. nr. 4

Til *undervisningsministeren* (7/11 79) af:

Steffensen (KrF):

»Vil ministeren sørge for, at elevstøtteordningen for 1980–81 for høj- og efterskolerne gennem de satser, støtten fordeles efter, sikrer eleverne en statsstøtte, der opfylder lovens intentioner?«

Begrundelse

Ministeren har senest ved svar til Chr. Christensen den 21. august 1979 – spørgsmål nr. 1362 – bekræftet, at omlægning af elevstøtteordningen for høj- og efterskolerne kun gælder for 1979–80, og at der fra august 1980 vil blive stillet et merbeløb til rådighed for de frie kostskoler til elevstøtte.

Det er en kendsgerning og en yderst beklagelig udvikling, at lovens intention om, at staten sikrer den enkelte elev en støtte, der gør det økonomisk muligt at gennemføre et skoleophold, ikke længere opfyldes på grund af manglende bevillinger og på grund af de satser, statsstøtten fordeles efter. Man kan her henvise til, at i 1979–80 får 50 pct. af ungdoms- og efterskolernes elever kun mindstebeløb – 20 pct. – i statsstøtte, hvilket bevirker, at skolernes elevgrundlag får alvorlig social slagside.

Besvarelse (14/11 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det gamle ord »alle gode gange tre« gælder åbenbart for kristeligt folkeparti. Det er i hvert fald nu 3. gang inden for de sidste 3 måneder, jeg besvarer spørgsmål om højskolestøttens utilstrækkelighed stillet af forskellige medlemmer fra kristeligt folkeparti.

Som jeg har anført både i mit skriftlige svar af 24. august 1979 på spørgsmål nr. 1358 stillet af Inger Stilling Pedersen og i mit svar af 29. august 1979 på spørgsmål nr. 1362 stillet af Chr. Christensen, vil der fra støtteåret 1980–81 blive stillet et merbeløb til rådighed for de frie kostskoler til elevstøtte. Dette beløb vil andrage godt 30 mill. kr.

Jeg kan ikke her og nu give en redegørelse for, med hvilke beløb de enkelte understøt-

telser påtænkes forbedret, eller oplyse, hvorledes støtten nærmere vil blive tilrettelagt i støtteåret 1980–81, idet disse spørgsmål behandles i det udvalg, som i øjeblikket beskæftiger sig med »højskolestøttens« fremtid. Udvalget er i sit kommissorium blevet pålagt også at overveje, hvorledes der skal forholdes med den merbevilling, som vil blive stillet til rådighed i støtteåret 1980–81. Udvalget er endnu ikke færdig med sine overvejelser.

Jeg er for så vidt enig med spørgeren i, at hensigten med højskolestøtten bør være at sikre den enkelte elev en støtte, der gør det økonomisk muligt at gennemføre et skoleophold. Men der findes ikke i højskoleloven så klar en stillingtagen til dette synspunkt, som det antydes i spørgsmålet og i begrundelsen for dette. Lovens § 13 anfører herom blot, at hensigten med statsstøtten er at nedbringe elevbetalingen.

Det er mit håb, at højskolestøtten fra støtteåret 1980–81 igen vil få en rimelig karakter, og det skulle der med den skete forhøjelse af bevillingen være skabt gode muligheder for.

Spm. nr. 7

Til *ministeren for skatter og afgifter* (7/11 79) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren beskrive alle de muligheder, der er for at forvandle skattepligtig indkomst til skattefri kapitalindkomst?«

Begrundelse

Den tidligere socialdemokratiske finansminister og nuværende formand for den socialdemokratiske gruppe hævdede i en TV-udsendelse den 28. oktober 1979, at regeringen ville stoppe mulighederne for at forvandle skattepligtig indkomst til skattefri kapitalgevinst.

Det må derfor være rimeligt, at befolkningen får en beskrivelse af de muligheder, der er i dag, således at alle kan følge udviklingen i den socialdemokratiske skattepolitik.

Besvarelse (14/11 79):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Det falder vel i og for sig uden for mine opgaver at give en udtømmende opregning af mulighederne som nævnt i spørgsmålet. En

[Ministeren for skatter og afgifter]

sådan opregning kan næppe heller foretages, bl. a. fordi det ikke er angivet i spørgsmålet, hvad der nærmere skal forstås ved udtrykket »forvandle skattepligtig indkomst til skattefri kapitalindkomst.«

I det følgende skal derfor blot angives nogle eksempler på, at formueafkast kan opstå på en sådan måde, at der ikke sker beskatning af afkastet.

Efter statskattelovens § 6 er det hovedreglen, at man ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst ikke skal medregne »formueforøgelse, der fremkommer ved, at de formuegenstande, en skattepligtig ejer, stiger i værdi, . . . eller indtægter, som hidrører fra salg af den skattepligtiges ejendele, for så vidt disse salg ikke henhører til vedkommendes næringsvej . . . eller er foretaget i spekulationsøjemed.«

Fra denne hovedregel er der bl. a. ved reglerne i lov om særlig indkomstskat gjort en række væsentlige undtagelser.

Egentlig skattefri kapitalindkomst kan herefter navnlig forekomme i forbindelse med kursavance ved indfrielse eller salg af obligationer, pantebreve m.v. Hvis en skattepligtig derfor vælger at anbringe sin opsparing i f. eks. obligationer eller pantebreve i stedet for på en bankbog, kan han opnå et afkast af opsparingen, som består dels af skattepligtig renteindtægt, dels af en skattefri kursavance.

Skattefri kapitalindkomst kan videre opstå i situationer, hvor der opnås en fortjeneste ved salg af f. eks. private indbogenstande, smykker, kunst og antikviteter samt under nærmere betingelser visse ejerboliger. Den usikkerhed, der er i forbindelse med prisudviklingen, og de omkostninger, der normalt er forbundet med køb og salg af sådanne aktiver, vil dog som regel indebære, at en skattepligtig ikke primært anbringer opsparede midler i disse former for aktiver for at opnå en kapitalindkomst.

Kursavancer, der opnås ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer, som afstås mere end 2 år efter erhvervelsen, beskattes efter lov om særlig indkomstskat, dvs., at der kun sker beskatning for så vidt den samlede særlige indkomst i indkomståret overstiger 6.000 kr. Denne bundgrænse for beskatning kan udnyttes systematisk ved, at den skattepligtige anbringer sin opsparing f. eks. i certifikater, udstedt af en investeringsforening, der ikke udlodder (skattepligtigt) udbytte,

men i stedet lader afkastet af de indskudte midler oplægge som yderligere formue i foreningen. Herved vil certifikaternes værdi årligt forøges nogenlunde svarende til forrentningen, og den herved opnåede kursavance kan efter to år realiseres, uden at der sker beskatning af de første 6.000 kr.s fortjeneste.

De særlige regler i pensionsbeskatningsloven rummer muligheder for, at midler, der indskydes i en forsikringsordning under 3.000 kr.s-fradraget eller f. eks. på en selv-pensioneringskonto, kan opnå en værdiforøgelse, der ikke er indkomstskattepligtig. I den forbindelse kan også nævnes reglerne for kapitalpensionsordninger, hvorefter der ikke løbende sker beskatning af forrentningen af de henlagte midler, men i stedet beregnes en afgift på 25 pct., når hele den opsparede sum udbetales til pensionsformål.

Også beskatningsreglerne for fonds kan i visse situationer siges at medvirke til at forvandle skattepligtig indkomst til skattefri kapitalindkomst. Hvis f. eks. en virksomhedsindehaver ønsker at opspare virksomhedens overskud med henblik på at skabe et kapitalgrundlag for en fremtidig udvidelse af virksomheden, vil forrentningen af den opsparing, han selv foretager, være skattepligtig. Hvis han derimod overdrager den opsparede kapital til en selvejende institution, f. eks. en fond, som han selv opretter, kan denne fond opnå skattefri forrentning af sin formue og derved på et senere tidspunkt bidrage til virksomhedens finansiering ved lån eller f. eks. ved tegning af aktiekapital.

Spm. nr. 9

Til *ministeren for offentlige arbejder* (7/11 79) af:

Burgdorf (KF):

»Hvad vil ministeren foretage for at hindre en gentagelse af den personale-disposition, der i en weekend standsede Bøjden-Fynshav-færgen til fordel for Storebæltsoverfarten?«

Begrundelse

Under en arbejdsnedlæggelse på Storebæltsoverfarten i oktober overflyttedes DSB-personale fra en anden DSB-rute - Bøjden-Fynshav - der af den årsag måtte indstille driften den pågældende weekend.

[Burgdorf]

Det var en utrolig hensynsløs administrativ disposition, der skabte store vanskeligheder for den sønderjyske trafik, som blev tvunget op til Lillebæltsbroen for at komme til Fyn og Sjælland. Befolkningen i Sønderjylland har krav på sikkerhed for, at sådanne dispositioner ikke gentages.

Besvarelse (16/11 79):

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Restaurationspersonalet på Storebælts-overfarterne strejkede i perioden 19.-27. oktober 1979.

Da dette personale indgår som en del af sikkerhedsbesætningen på færgerne, var det nødvendigt for DSB i den pågældende periode at træffe forskellige personalemæssige dispositioner for at sikre trafikken landsdelene imellem.

Bemandingsloven foreskriver således, at færgerne for hvert påbegyndt antal af 100 passagerer skal bemandedes med 1 person over 17 år ud over den af skibstilsynet fastsatte besætning.

Af hensyn til opfyldelse af dette krav var det nødvendigt at etablere overarbejde og inddrage fridage for det tjenestemandsansatte personale for at sikre overførselskapaciteten på såvel bil- som jernbaneoverfarten for passagerer, biler samt for post- og godsvogne under restaurationskonflikten.

Af hensyn til de mange passagerer fra og til hele Jylland og Fyn i weekendtrafikken fandt DSB det endvidere nødvendigt at overflytte personale fra Bøjden-Fynshav overfarten til Storebæltsoverfarterne for at sikre disse passagerer rimelige overførselsmuligheder med acceptable ventetider.

Personalet blev overflyttet sent fredag eftermiddag, idet det på grund af vindstyrken ikke var muligt at sejle på Bøjden-Fynshav overfarten, der havde ligget stille siden torsdag eftermiddag. Det blev samtidig besluttet, at dette personale – uanset vejrliget – skulle forblive på Storebæltsoverfarterne weekenden over for at sikre landsdelstrafikken.

Konflikten blev imidlertid afløst så betids, at det ville have været muligt at genoptage sejladsen på Bøjden-Fynshav overfarten søndag formiddag, men på grund af vejrliget blev den først genoptaget tirsdag morgen.

Det skal anføres, at der på Bøjden-Fynshav overfarten den tilsvarende lørdag-søndag i 1978 udførtes 14 dobbeltture med overførsel af 1.370 passagerer, 345 personbiler, 1 bus og 9 lastbiler.

Kapaciteten på Storebæltsoverfarterne blev alene fredag-lørdag den 26.-27. oktober 1979 ved den nævnte personaleoverflytning fra Bøjden-Fynshav overfarten forøget med overførselsmulighed for bl. a. 9.800 passagerer, hvorved den samlede trafik mellem Øst- og Vestdanmark blev afviklet stort set gnidningsfrit.

Spm. nr. 16

Til *udenrigsministeren* (9/11 79) af:

Glistrup (FP):

»Hvad har den nye udenrigsministerbil kostet, og hvad er baggrunden for dens anskaffelse?«

Begrundelse

Ministerbilsystemet bør afskaffes. Netop for ministre er det særdeles vigtigt, at de ikke murer sig inde i specielle biler, men benytter offentlige transportmidler eller – når de måtte have meget travlt – taxa, så de til enhver tid kan følge med i, hvad der sker i befolkningen.

Så længe man imidlertid vil bevare ministerbilerne, må man med statsfinansernes nuværende stilling passe enormt på, at man ikke bruger penge til et sådant formål, medmindre det er strengt nødvendigt.

Det var derfor opørende at læse, at den nye udenrigsminister på sin første arbejdsdag blev kørt hjem i sin splinternye Mercedes. Pressen har omtalt, at den pågældende ministerbil var blevet bestilt af forhenværende udenrigsminister Henning Christophersen, men da der jo ikke mere kan rettes spørgsmål til ham, må jeg bede den nye udenrigsminister om at oplyse grunden til, at den gamle ministerbil skulle kasseres, at man fandt det nødvendigt at ofre de mange skatteyderpenge, som skal til for at få en splinternye Mercedes, og hvad prisen på en sådan vogn ville være, hvis den var købt af en almindelig borger, som skulle betale fulde afgifter på den.

Besvarelse (15/11 79):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Den nye udenrigsministerbil har kostet 69.964 kr. plus leveringsomkostninger og moms (i alt 84.973 kr.). Herfra går provenu ved salg af den gamle ministervogn 12.000 kr., således at den endelige udgift ved anskaffelsen beløber sig til 72.973 kr.

Baggrunden for anskaffelsen af den nye ministerbil er, at den gamle vogn efter 4 års brug skønnedes udskiftningsmoden. Det kan i øvrigt oplyses, at det normale udskiftningsinterval for ministerbiler efter de af finansministeriet fastsatte regler er 3 år.

Spm. nr. 17

Til *ministeren for offentlige arbejder* (9/11 79) af:

Grove (KF):

»Hvad vil ministeren gøre for at forkorte ventetiden ved ansøgninger fra charterselskaber om nye rejsemål?«

Begrundelse

Besvarelser af charterselskabers ansøgninger om nye rejsemål fremkommer så sent, at det er urimeligt i et land med langvarige traditioner for demokratisk forvaltning. For nylig er fremdraget et eksempel, hvor et charterselskab foreløbig har måttet vente næsten et halvt år på at få svar på en anmodning om at måtte beflyve Florida og de arabiske emirater. Fra ministeriet har det været angivet, at man venter på svar fra den svenske trafikminister, idet Norge og Sverige som følge af aftaler omkring SAS inddrages i spørgsmålet om, hvor danske charterselskaber har lov at flyve hen.

Selve inddragelsen af udenlandske myndigheder i et sådant svar må forekomme betænkelig. Da SAS blev startet, var der ingen nævneværdig chartertrafik. Nu er Danmark imidlertid blevet et førende charterland, der kan hæmmes i forsøget på at fremskaffe flest mulige billigrejser, fordi andre lande ikke altid er interesseret i, at netop de dygtige danske charterselskaber vokser.

Hvis det endnu i nogen tid er nødvendigt at bibeholde den praksis, at andre lande skal være med til at bestemme over dansk chartertrafik, må man i det mindste kræve, at de

ikke – eventuelt af konkurrencehensyn – trækker sagerne i langdrag.

Besvarelse (16/11 79):**Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):**

I begrundelsen for spørgsmålet er blandt andet kritiseret, at en sag som den foreliggende forhandles med norske og svenske myndigheder. Jeg skal derfor indledningsvis fastslå, at en sådan forhandling er en følge af den fælles skandinaviske charterpolitik. Der er ved andre lejligheder i folketinget redegjort nærmere for denne politik, der er fastlagt som et led i de skandinaviske landes luftfartssamarbejde.

Hr. Grove har hæftet sig ved én side af dette samarbejde, som er til ulempe for de danske charterselskaber. Det må imidlertid samtidig erindres, at de samme selskaber har betydelige fordele af et andet element i denne charterpolitik, nemlig det fælles skandinaviske chartermarked. Dette indebærer, at de danske charterselskaber i Sverige og Norge har fri adgang til at operere på samme vilkår som i Danmark.

Med hensyn til selve det spørgsmål, hr. Grove har rejst, kan jeg oplyse, at der allerede for nogen tid siden af ministeriet for offentlige arbejder er taget skridt til at søge at sikre en hurtigere procedure til behandling på embedsmandsplan af fremtidige ansøgninger. Jeg må imidlertid advare imod at tro, at dette nødvendigvis udelukker, at der fremtidig kan opstå situationer, hvor den endelige afgørelse trækker ud. Når den foreliggende sag ikke er afgjort endnu, må det tages som udtryk for, at der ikke i hvert fald umiddelbart er enighed mellem de 3 landes ansvarlige ministre om, hvilken stilling der bør tages til ansøgningen.

Dette er jo ikke specielt for charterområdet, men blot ét eksempel på, at en del af prisen for et i øvrigt ønskeligt samarbejde kan være, at det tager noget længere tid at finde en løsning.

Spm. nr. 20

Til *finansministeren* (9/11 79) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren tage skridt til, at kravet om bøder og advarsler til de tjenestemænd,

[Lilli Gyldenkilde]

der deltog i aktionen den 15. marts 1979, frafaldes?»

Begrundelse

De tjenestemænd, som deltog i aktionen omkring aftaleforhandlingerne i foråret 1979, er af den daværende finansminister under SV-regeringen stillet over for advarsler eller bøder. I konsekvens heraf har adskillige tusinde tjenestemænd begæret tjenstligt forhør. Den enkelte sag skal gennemløbe en lang administrativ sagsbehandling med tildeling af bisidder fra centralorganisation, forberedelse og gennemførelse af forhør, vurdering af forhørsresultat osv.

I betragtning af, at statens økonomiske tab i forbindelse med aktionen må antages at have været yderst minimal, forekommer det helt urimeligt at anvende millioner af kroner på disse forhør.

Besvarelse (21/11 79):

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Finansministeriet udsendte den 12. marts 1979 i anledning af bebudede aktioner vedlagte cirkulære vedrørende indskriden over for tjenestemænd i tilfælde af arbejdsnedlæggelse, hvori man bl. a. indskærpede, at tjenestemænds nedlæggelse af arbejdet er uforenelig med tjenesteplichterne i henhold til ansættelsesforholdet.

Ud over at påpege, at der skulle foretages lønafkortning for det tidsrum, arbejdsnedlæggelsen varede, er der i cirkulæret redegjort for, hvilke sanktionsmuligheder der efter omstændighederne kunne bringes i anvendelse. Det blev ligeledes anført, i hvilke tilfælde der skal holdes tjenstligt forhør.

Efter arbejdsnedlæggelsen den 15. marts 1979 er der fra finansministeriet udsendt vedlagte cirkulære af 19. marts 1979, indeholdende de rent tekniske retningslinjer for beregningen af lønafkortningen pr. fraværstid.

Endelig udsendte finansministeriet den 6. april 1979 vedlagte cirkulære vedrørende disciplinær indskriden mod tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken efter arbejdsnedlæggelser den 15. marts 1979, hvori man vejledede ministerier og styrelser om, hvilke disciplinære skridt der bør tages over for de

tjenestemænd, der deltog i arbejdsnedlæggelsen.

Som det fremgår af såvel førstnævnte som sidstnævnte cirkulære, er der på grundlag af bestemmelserne i tjenestemandslovens § 24 for langt de fleste af de deltagende tjenestemænd alene foreslået anvendt disciplinære sanktioner, der ikke nødvendiggør tjenstligt forhør, dvs. fra advarsel til en bøde på maksimalt $\frac{1}{25}$ af månedslønnen.

Der er således fra finansministeriets side givet vejledning om anvendelse af afdæmpede sanktioner, hvoraf advarslen må antages at blive langt den hyppigst anvendte.

Jeg kan på baggrund af ovenstående erklære mig enig med spørgeren i, at det forekommer urimeligt at anvende millioner af kroner på tjenstlige forhør af adskillige tusinde tjenestemænd, hvoraf de fleste alene har fået en advarsel, men må i denne forbindelse henlede opmærksomheden på tjenestemandslovens § 22, stk. 4, hvoraf fremgår, at tjenstligt forhør skal afholdes, såfremt vedkommende centralorganisation anbefaler tjenstemændens begæring herom.

Da jeg vurderer de anvendte disciplinære sanktioner som nødvendige, finder jeg ikke, at der er grundlag for fra finansministeriet at udsende henstilling om, at krav om bøder og advarsler frafaldes.

Bilag 1

Den 12. marts 1979

Finansministeriet

Lønnings- og pensionsdepartementet

Til samtlige ministerier m. v.

Cirkulære vedrørende indskriden over for tjenestemænd i tilfælde af arbejdsnedlæggelse

I forbindelse med overenskomststridige arbejdsnedlæggelser blandt overenskomstanstatter i staten er det forekommet, at også tjenestemænd har nedlagt arbejdet.

I denne anledning skal man indskærpe, at tjenestemænds nedlæggelse af arbejdet er uforenelig med tjenesteplichterne i henhold til ansættelsesforholdet.

Sker der på trods heraf nedlæggelse af arbejdet, betragtes forholdet som disciplinær forseelse, der behandles efter reglerne i tjenestemandslovens kapitel 4.

[Finansministeren]

Som de første skridt i sagen indberettes forholdet skriftligt i overensstemmelse med tjenestemandslovens § 20, stk. 1, og der foretages afkortning i lønnen for tidsrum, i hvilke arbejdsnedlæggelse har fundet sted.

Efterfølgende skridt afhænger af tjenesteforseelsens karakter. Har arbejdsnedlæggelsen været ganske kortvarig, vil vedkommende minister kunne afslutte sagen med en af de i tjenestemandslovens § 24 omhandlede sanktioner, der kan iværksættes uden afholdelse af tjenstligt forhør, dvs. irettesættelse, advarsel eller bøde på indtil $\frac{1}{2}$ s af månedslønnen.

En tjenestemand, hvem der er tildelt en disciplinær straf uden forudgående tjenstligt forhør, kan efter reglen i tjenestemandslovens § 22, stk. 4, begære en tjenstlig undersøgelse iværksat. Der er efter bestemmelsen kun pligt til at imødekomme begæringen, såfremt den er anbefalet af vedkommende centralorganisation.

Har arbejdsnedlæggelsen ikke været ganske kortvarig, eller må den af andre grunde behandles med større alvor, foranstalter vedkommende minister tjenstligt forhør i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandslovens §§ 20-22, medmindre der som angivet i § 24 foreligger en uforbeholden skriftlig tilståelse, i hvilken tjenestemanden vedgår de faktiske omstændigheder i det påsigtede forhold og erkender sig skyldig i en tjensteforseelse. I sidstnævnte tilfælde kan som disciplinærstraf anvendes bøde på indtil $\frac{1}{2}$ månedsløn og overførelse til andet arbejde.

I meget alvorlige tilfælde, f. eks. i gentagelsestilfælde, hvor tjenestemandslovens strengere eller strengeste disciplinærstraffe må overvejes, dvs. overførelse til andet arbejdssted eller til anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet, degradation – herunder nedrykning med ét eller flere løntrin inden for samme lønramme – eller afsked, forudsættes der efter tjenestemandslovens § 24 normalt afholdt tjenstligt forhør.

Der er ikke i tjenestemandslovens kapitel 4 fastsat pligt til indberetning til finansministeriet af arbejdsnedlæggelser blandt tjenestemænd, således som tilfældet er for overenskomstansatte. Da finansministeren imidlertid fra folketinget modtager forespørgsler, som også angår tjenestemænds arbejdsnedlæggelser, skal man anmode om, at der tilstilles finansministeriet meddelelse om tjeneste-

mænds eventuelle arbejdsnedlæggelser og de skridt, der af vedkommende minister i den anledning tages.

Bilag 2

Den 19. marts 1979

Finansministeriet
Lønnings- og pensionsdepartementet
Til samtlige ministerier og styrelser.

Ved de lønansivende myndigheders afkortning i løn for ansatte i staten, folkeskolen og folkekirken for timer, i hvilke arbejdet har været nedlagt, gælder følgende retningslinjer:

1. *Personale med fastsat ugentlig arbejdstimetotal.*

For personale med en normal ugentlig arbejdstid på 40 timer (fuldtidsbeskæftigelse) i samtlige uger afkortes $\frac{1}{2080}$ af årsbruttolønnen pr. fraværstime.

For personale med en arbejdstid, der er mindre end 40 timer ugentlig (klinikassistenter, tandlæger, deltidsansatte m. fl.), beregnes fradraget pr. fraværstime ligeledes på grundlag af vedkommendes årsbruttoløn divideret med det årlige timetal, der danner grundlag for dyrtidsregulering af lønnen.

Ved årsbruttolønnen forstås den årlige løn inkl. eventuelt eget pensionsbidrag og inkl. eventuelt kvalifikationstillæg m.v. For så vidt angår tillæg, der ydes for merarbejde, rådgivningstjeneste m.v. og derfor dyrtidsreguleres særskilt, foretages ikke fradrag, medmindre fraværet har haft en varighed af en normal arbejdsdag eller mere. Fradraget beregnes pr. påbegyndte halve time.

2. *Lærere m. fl., hvis arbejdstid er fastsat som et pligtigt ugentligt undervisningstimetotal.*

Fradraget pr. undervisningstime beregnes således:

$$\frac{\text{årsbruttolønnen inkl. tillæg}}{\text{pligtigt ugentligt timetal} \times 52}$$

For så vidt angår definitionen af årsbruttoløn og fradrag for en del af en undervisningstime henvises til punkt 1.

3. *Beregning af evt. pensionsbidrag for overenskomstansatte.*

[Finansministeren]

Pensionsbidrag (eget bidrag) og pensions-tilskud beregnes af bruttolønnen, efter at der er foretaget fradrag for fraværstimer.

4. Det påhviler det enkelte ansættelsessted at give meddelelse til den lønanvisende myndighed om, hvilket fradrag der skal foretages i den ansattes løn.

Bilag 3

Den 6. april 1979

Finansministeriet

Lønnings- og pensionsdepartementet

Til samtlige ministerier m.v.

Cirkulære vedrørende disciplinær indskriden mod tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken efter arbejdsnedlæggelser den 15. marts 1979

I finansministeriets cirkulære af 12. marts 1979 (j. nr. 1. kt. 288/79) blev der givet almindelig vejledning vedrørende indskriden over for tjenestemænd i tilfælde af arbejdsnedlæggelse.

I finansministeriets efterfølgende cirkulære af 19. marts 1979 (j. nr. 1. kt. 359/79) er der for såvel tjenestemand- som overenskomstområdet givet almindelig vejledning til de lønanvisende myndigheder vedrørende afkorting i løn for timer, i hvilke arbejdet har været nedlagt.

I tilslutning hertil anser finansministeriet det for hensigtsmæssigt at vejlede ministerier og styrelser med hensyn til, hvilke disciplinære skridt der efter foretaget lønafkorting bør gennemføres over for tjenestemænd, der deltog i arbejdsnedlæggelser den 15. marts 1979.

Det bemærkes, at nedlæggelse af arbejdet pådrager den enkelte tjenestemand et personligt ansvar for tilsidesættelsen af tjenestepligter. Dette gælder også tjenstemandsorganisationernes tillidsrepræsentanter, da der ikke består selvstændige regler om disses pligter og øvrige retsstilling. Det har således ingen frigørende virkning for en tjenestemand eller en tillidsrepræsentant, at den forhandlingsberettigede organisation eventuelt søger at påtage sig ansvaret for arbejdsnedlæggelsen.

For så vidt angår faglige aktioner af til og med 3 timers varighed om formiddagen den 15. marts 1979, finder finansministeriet det forsvarligt, at sagen for så vidt angår tjene-

stemænd i underordnede stillinger, såfremt ikke særlige forhold, herunder hensyn til stillingens karakter, gør sig gældende, afsluttes med en advarsel, der indeholder en tilkendegivelse om, at ny disciplinærforsæelse vil medføre strengere indskriden.

For tjenestemænd, der beklæder stillinger som foresatte, således at de leder og instruerer underordnede, finder finansministeriet det nødvendigt at ikende en bøde af samme størrelse som den foretagne lønafkorting.

For deltagelse i arbejdsnedlæggelser ud over 3 timer anser finansministeriet det for påkrævet for alle implicerede tjenestemænd at ikende en bøde, som dog, hvor der ikke foreligger særlige forhold, vil kunne maksimeres til $\frac{1}{25}$ af månedslønnen.

Det tilføjes, at en disciplinærforsæelse af særlig karakter foreligger for personer, der beklæder stillinger som foresatte, såfremt de pågældende erklærer sig ude af stand til eller vægrer sig ved at afgive tjenstlig indberetning om deltagelse i arbejdsnedlæggelser eller tilskynder til sådan undladelse. For så vidt angår deltagende tjenestemænd hviler pligten for den foresatte tjenestemand til at afgive tjenstlig indberetning til overordnet myndighed på bestemmelsen i tjenstemandslovens § 10, stk. 1, sammenholdt med § 20, stk. 1. I øvrigt følger en sådan pligt af de instruktioner, som de respektive myndigheder er beføjet til at udstede.

Tilsidesættelse af denne pligt må efter finansministeriets opfattelse betragtes som en alvorlig forsæelse, således at tjenstligt forhør iværksættes for tjenstemænds vedkommende i overensstemmelse med reglerne i tjenstemandslovens §§ 20-22, medmindre den i § 24 angivne uforbeholdne tilståelse foreligger. Som disciplinær sanktion forekommer det nødvendigt at anvende en straf, der ikke er mindre end bøde på $\frac{1}{2}$ måneds løn.

Den i cirkulæret af 12. marts 1979 omhandlede efterfølgende meddelelse fra vedkommende ministerium til finansministeriet om tjenstemænds arbejdsnedlæggelser samt de skridt, der i den anledning tages af vedkommende minister, skal kun indeholde oplysning om antallet af deltagende tjenestemænd og de anvendte sanktioner.

Spm. nr. 22

Til undervisningsministeren (9/11 79) af:

Glistrup (FP):

»Hvor store har tabene ved uerholdelige fordringer i Statens Uddannelsesstøtte været i de seneste år, og hvordan forventes tabene at udvikle sig i 1980erne?«

Begrundelse

I ministerens svar af 18. september 1979 på folketingsspørgsmål nr. 1493 anføres, at statens tab på uddannelsesstøttelånene er ganske ubetydelige.

Da uddannelsesstøtteudlåneordningen jo stort set stammer fra en lovændring fra april 1975, og da tilbagebetalingspligt først normalt indtræder, når de pågældende er færdige med studierne, er det ret uinteressant at konstatere, at de aktuelle tabstal er så begrænsede.

Direkte vildledende bliver ministerens anførte svar imidlertid, når det viser sig – ifølge oplysninger i Berlingske Tidende for den 21. september 1979 – at ministeren omkring den 1. september skal have fået beregninger fra Statens Uddannelsesstøtte, som skal anslå, at der er tale om så katastrofale fremtidstab, at ministeren end ikke engang har turdet røbe, hvad hun her har fået at vide, til rådet for uddannelsesstøtten, endsige til offentligheden.

Da der imidlertid klart er tale om et offentligt anliggende af meget vidtrækkende betydning, må oplysningerne frem, og det er bl. a. det, som nærværende spørgsmål sigter på.

Naturligvis kan ministeren ikke i detaljer og udspecificeret på 25-ører oplyse, hvad tabet bliver i for eksempel 1987, men enhver, der har ansvaret for en milliardudlånsvirksomhed, må selvsagt, hvis vedkommende ikke er skandaløst uegnet til sit arbejde, have gjort sig budgetmæssige forestillinger om, hvordan udlånstabene forventes at udvikle sig. Det er disse forventninger, der ønskes præciseret og specificeret i svaret på nærværende spørgsmål.

Samfundsmæssigt er der jo imidlertid også tale om spild i det omfang, skatteyderne pålægges at betale for administration med inddrivelsesvirksomheden, hvad enten denne så fører til, at pengene kommer hjem eller ej. Det er derfor også af interesse at få at vide, hvor meget ministeren forventer at administrationen af denne inkassovirksomhed for-

ventes at komme til at koste i de kommende år – derfor bedes også disse tal anført i svaret med klar angivelse af, hvordan man ved tallenes opstilling har afgrænset administratorvirksomheden.

Der er jo her ganske klart tale om et område, som centralt hører ind under den politik, der føres i undervisningsministeriet, og det må derfor være aldeles utilstedeligt, hvis undervisningsministeren helt eller delvis ved sin besvarelse af nærværende vil køre frihjul ved at henvise til, at det ikke er hende, men hendes kollega finansministeren, der virkelig må tage sig af den sag. Over for folketinget og dets medlemmer er regeringen en enhed, og i det omfang horderne af ansatte under undervisningsministeren ikke er kæmpestore nok til at fremskaffe svarene, må man kunne finde ud af at kommunikere med finansministeriet, således at undervisningsministeren kan give et sammenhængende svar på det sammenhængende økonomisk-politiske spørgsmål, der herved stilles.

Besvarelse (15/11 79):**Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):**

Af bemærkningerne til spørgsmålet fremgår, at spørgeren opfatter sit 3. spørgsmål om uddannelsesstøtten som et sammenhængende økonomisk-politisk spørgsmål. Dette indebærer dog ikke, at spørgeren har skabt større klarhed over, hvad det egentlig er, han ønsker oplyst.

Som det allerede fremgik af mit svar af 3. september 1979 på spørgsmål 1403 af 27. august 1979, indfrier Statens Uddannelsesstøtte på statskassens vegne de nødlidende studielån, som de uddannelsessøgende har optaget med statsgaranti i banker og sparekasser, hvorefter de oversendes til Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning til inkasso.

Når det således ønskes oplyst, hvor store tabene ved uerholdelige fordringer i Statens Uddannelsesstøtte har været i de seneste år, så må jeg – idet jeg må opfatte forholdene omkring statslånene for endeligt belyst gennem mit svar af 18. september på spørgsmål nr. 1493 – fastslå, at der ikke i Statens Uddannelsesstøtte har været tab ved uerholdelige fordringer.

Redegørelsen fra Statens Uddannelsesstøtte, som spørgeren henviser til i begrundelsen,

[Undervisningsministeren]

men som han også synes at have misforstået, belyser de konsekvenser, som ordningen med statsgaranterede lån kan indebære, hvis udviklingen får lov at fortsætte, men den beskriver herudover de bestræbelser, som Statens Uddannelsesstøtte påtager sig for at undgå, at de statsgaranterede lån må sendes til inkasso. I den forbindelse kan jeg oplyse, at omfanget af indfrieede statsgaranterede lån i 1976, 1977 og 1978 har andraget henholdsvis 31 mill. kr., 46 mill. kr. og 68 mill. kr., og at beløbene i 1979, 1980, 1981, 1982 og 1983 forventes at stige til 90 mill. kr., 125 mill. kr., 179 mill. kr., 247 mill. kr. og 341 mill. kr. Men disse tal for indfrielse siger intet om, hvor store de endelige tab ved uerholdelige fordringer kan tænkes at blive, idet statens indtræden som selvskyldnerkautionist betyder, at staten fortsætter bestræbelserne for at få lånene indfrieede. Disse bestræbelser udfoldes som tidligere nævnt af Hypotekbanken, og jeg må derfor fortsat henvise spørgeren til at skaffe sig yderligere oplysninger dér om omfanget af uerholdelige fordringer i de seneste år og forventningerne herom i 1980'erne. Det samme gælder ønsket om at få belyst udgifterne ved administrationen af inkassovirksomheden.

Det er ganske uklart for mig, hvad årsagen er til, at spørgeren gang på gang vender tilbage til disse spørgsmål omkring tilbagebeta-

ling af uddannelsesstøtten og oven i købet her beskriver området som et forhold, der centralt hører under den politik, der føres i undervisningsministeriet.

Det, der er centralt for undervisningsministeriet, er at få belyst konsekvenserne af statsgarantiordningen og snarest at få påbegyndt en omlægning af denne støtteform til fordel for egentlige statslån. I den forbindelse er det også centralt for ministeriet, at Statens Uddannelsesstøtte udfolder en betydelig aktivitet for at begrænse omfanget af indfrielse af lån i banker og sparekasser; men hvad der passerer efter, at fordringerne har forladt mit ansvarsområde, kan ikke beskrives som centralt for ministeriets politik.

Spm. nr. 23

Til *arbejdsministeren* (9/11 79) af:

Glistrup (FP):

»Hvordan forventer ministeren at antallet af modtagere af efterløn udvikler sig 1979-86?«

Begrundelse

Da folketinget i oktober 1978 behandlede efterlønnen, skete det på grundlag af følgende forventninger til udviklingen i det samlede antal modtagere af efterløn 1979-86

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Beskæftigede A-kassemedl.	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
Førtidspension	4000	7400	10400	12800	14600	15800	16400	16400
Langtidsledige	5700	7300	8700	9700	10400	10700	10700	10300
Øvrige ledige	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
	17200	22200	26600	30000	32500	34000	34600	34200

Dette var de eneste tal, som arbejdsministeren overhovedet forsynede folketinget med.

Nu er der gået et års tid, og der er derfor anledning til at efterprøve, om arbejdsministerens daværende skøn over udviklingen har været baseret på et reelt kendskab til de virkelige forhold i samfundet, eller om folketinget handlede på et aldeles fejlagtigt talgrundlag. I så fald udbedes oplysning om, hvordan arbejdsministeren efter sin vurdering i november 1979 antager at de anførte tal vil blive.

Besvarelse (15/11 79):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

I mit svar af 13. juli 1979 på et tilsvarende spørgsmål stillet af hr. Lawaetz oplyste jeg, at det på basis af arbejdsdirektoratets opgørelser over indkomne efterlønsbegøringar kunne skønnes, at det gennemsnitlige antal efterlønsmodtagere i 1979 ville udgøre ca. 36.000.

Jeg oplyste samtidig, at skøn over udviklingen i de kommende år på dette område på basis af den foreliggende statistik måtte blive meget usikre. Dette skyldes blandt andet, at

[Arbejdsministeren]

statistikken fortsat er i en indkørfase og foreløbig er en statistik over indkomne begæring, der ikke tager hensyn til tidspunktet for overgang til efterløn og til afgang fra ordningen.

Hertil kommer, at tilgangen til efterlønsordningen vil være afhængig af en række forhold, som det ikke på indeværende tidspunkt er muligt at have fuldt overblik over. Et afgørende forhold i denne forbindelse vil således være, om regeringen – som der netop i disse dage lægges op til – vil få held til at gennemføre en langsigtet økonomisk politik til sikring af beskæftigelsen.

På grundlag af udviklingen i antallet af indkomne begæring i de seneste 4 måneder skønnes det nu, at det gennemsnitlige antal efterlønsmodtagere for 1979 vil blive ca. 37.000, medens der ikke foreligger tilstrækkelig sikkert grundlag for at skønne for tiden derefter.

Spm. nr. 24

Til indenrigsministeren (9/11 79) af:

Glistrup (FP):

»Hvor udvandet er grundlovens værnepligtsforskrift blevet i forhold til militærnægtere?«

Begrundelse

Danmarks Riges Grundlov § 81 udtaler som bekendt: »Enhver våbenfør mand er forpligtet til med sin person at bidrage til fædrelandets forsvar efter de nærmere bestemmelser, som loven foreskriver.«

Af hensyn til dem, hvis samvittighed forbyder dem at slå andre mennesker ihjel, har folketinget som bekendt indført en militærnægterordning, men – i al fald oprindeligt – sikrede denne, at man ikke snød sig til at foregive samvittighedskvaler, man ikke havde, idet den er sådan indrettet, at den såkaldte civile værnepligt skulle foregå under omstændigheder, der var væsentlig mere afskrækkende end militærlivet. Kun på den måde kan man i virkelighedens verden sikre sig, at grundlovens krav ikke undermineres.

Der er vistnok sket en ikke ubetydelig udskridning fra disse principper, og nærværende spørgsmål sigter på at få omfanget af denne udskridning klart frem i lyset af hensyn til den fortsatte offentlige debat om emnet.

Den direkte anledning til spørgsmålet er, at spørgeren ved læsning af 1978-årsberetningen for ligestillingsrådet stødte på, at der iblandt den mængde af kvinder fra fru Grette Fenger Møller til mere ukendte damer, som er ansat i dette inderlig overflødige, direkte samfundsskadelige bureaukratiorgan, også stod, at ingeniør Ebbe Hansen aftjener civil værnepligt i ligestillingsrådets sekretariat.

I svaret ønskes en angivelse af, hvordan det forholder sig med denne enkeltsag, samt en belysning af de mange, der lodses ind i lignende job, når de skal aftjene deres værnepligt.

Besvarelse (16/11 79):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Ved fastlæggelsen af tjenestevilkårene for civile værnepligtige (militærnægtere) er der altid blevet lagt vægt på, at tjenesten ud fra en helhedsbedømmelse medfører samme værnepligtsbyrde som tjeneste i forsvaret. Hensigten hermed har været at hindre, at militærnægtertjenesten bliver så attraktiv, at andet end samvittighedsmæssige hensyn bliver afgørende for den værnepligtiges ønske om at blive fritaget for tjeneste i forsvaret.

Tjenestetiden for civile værnepligtige er 11 måneder, mens tjenesten i forsvaret og civilforsvaret er fastsat til henholdsvis 9 og 8 måneder. Den civile værnepligtstjeneste indledes med et skoleophold af for tiden 4 ugers længde; herefter kan den værnepligtige vælge, om han vil lade sig udstationere eller gøre tjeneste i en lejr for civile værnepligtige.

Udstationeringstjenestens indhold er reguleret i en overenskomst, som styrelsen for civil værnepligt på statens vegne indgår med de enkelte udstationeringssteder. Som sådanne kan kun anvendes offentlige eller offentligt støttede institutioner samt foreninger og organisationer med utvivlsomt almenyttigt formål.

Efter overenskomsten skal den civile værnepligtige assistere på udstationeringsstedet som overtalig arbejdskraft med forefaldende arbejde, hvis udførelse ikke forudsætter en bestemt faglig uddannelse eller forudgående erhvervs erfaring på det pågældende område. De udstationerede må ikke anvendes til udførelse af arbejde i ledige stillinger. Man kan ikke udstationeres til steder, hvor man tidli-

[Indenrigsministeren]

gere har haft ansættelse eller tilknytning; f. eks. kan en læge ikke udstationeres på et hospital, en bibliotekar ikke udstationeres på et bibliotek osv. Udstationeringsstederne er undergivet et løbende tilsyn fra styrelsen for civil værnepligt for at sikre, at tjenesten udvikles i overensstemmelse med overenskomsten.

Om den sag, der har foranlediget spørgsmålet, kan jeg oplyse, at den pågældende civile værnepligtige har været udstationeret til ligestillingsrådets sekretariat, der er godkendt som udstationeringssted. Udstationeringen har været i overensstemmelse med de gældende regler. Der er intet til hinder for, at en ingeniør kan beskæftige sig med administrativt arbejde, som det er sket i dette tilfælde.

I årene 1977, 1978 og 1979 har henholdsvis ca. 850, 500 og 460 personer aftjent værnepligt som udstationerede.

Spm. nr. 25

Til *økonomiministeren* (9/11 79) af:

Glistrup (FP):

»Vil ministeren meddele sin udførlige bedømmelse af udtalelsen fra professor, dr. polit. Jørgen H. Gelting om, at det danske lønniveau i den sidste snes år er steget henved et halvt hundrede procent i forhold til et sammenvejet og valutakursjusteret gennemsnit af lønniveauerne i de lande, vi konkurrerer med?«

Begrundelse

I den standende debat om økonomisk demokrati er det jo et hovedargument, at lønmodtagerne ikke har noget forspring og derfor skal have kompensation for løntilbageholdenhed ved at få andele i virksomhederne. Det gælder jo såvel ØD efter Anker Jørgensens model som efter den noget lignende Henning Christophersen-model, der blev lanceret på venstres landsmøde den 23. september 1979.

For at vurdere det økonomiske argument er det af betydning at få fastlagt, hvordan det danske lønniveau i grunden forholds-mæssigt har udviklet sig i de senere år. Fremskridtspartiet har mange gange søgt at få dette belyst fra regeringen, men de respektive økonomiministre har – for eksempel i

eftersommeren 1977 – været meget lorne ved at lægge fakta på bordet.

Som murbrækker kan imidlertid nu tjene professor Geltings i spørgsmålet citerede udtalelse, der fandtes i Jyllands-Postens Midtpunkt for den 20. september 1979.

Besvarelse (20/11 79):

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Indledningsvis skal jeg bemærke, at jeg ikke har kendskab til de beregninger, som professor, dr. polit. Jørgen H. Gelting referer til, eller det statistiske grundlag, som de er foretaget på.

Men tager man udgangspunkt i Den svenske Arbejdsgiverforenings publikation »Wages and total labour costs for workers«, kan gives de i tabel 1 anførte tal. Lønnen er opgjort som de samlede – direkte og indirekte – lønomkostninger pr. arbejdstime inden for industrien opgjort i fælles valuta, her omregnet til danske kroner. I Den svenske Arbejdsgiverforenings publikation forefindes oplysninger for stort set samtlige lande til og med 1977. På grundlag af foreliggende internationale kilder er serierne ført frem til 1. halvår 1979. Sammenvejning af lønudviklingen i udlandet er sket med den vægt, hvormed de enkelte lande indgik i den samlede danske udenrigshandel med industrivarer i 1970.

Dette materiale viser, at det danske lønomkostningsniveau siden 1958 i gennemsnit pr. år er steget med 11½–12 pct., mens den tilsvarende gennemsnitlige årlige vækst i udlandet har været 10–10½ pct. Denne forskel i årlig stigningsstakt er ensbetydende med, at lønomkostningerne pr. arbejdstime her i landet i alt gennem den sidste snes år er steget 30–35 pct. stærkere end i de lande, vi konkurrerer med. Som det ses af tabellen, er det især U.K. og USA, der i perioden har haft en væsentlig svagere lønudvikling end Danmark målt i fælles valuta. Baggrunden herfor er først og fremmest den kraftige devaluering af såvel pundet som dollaren, der er sket over for omtrent samtlige andre europæiske valutaer, og som hovedsagelig kan henføres til andre forhold end disse landes lønomkostningsniveau. Ser man bort fra de nævnte lande, viser materialet, at der målt i danske kroner stadig er en betydelig spredning i lønstig-

[Økonomiministeren]

ningstakten, og at Danmark ligger placeret lidt over midten.

Det skal endvidere tilføjes, at ved en vurdering af udviklingen i konkurrenceevnen

kræves herudover en opgørelse af produktivtetsudviklingen i de forskellige lande, hvilket man over så lang en periode kun har få holdpunkter for at foretage.

Tabel 1. Udviklingen i de samlede lønomkostninger pr. arbejdstime målt i danske kroner.

1970=100	1958	1970	1979 1. halvår	Gennemsnitlig stigning i pct. i perioden 1958-1979 1. halvår
U.K.	44	100	233	8,3
Tyskland	30	100	333	12,1
Frankrig	47	100	326	9,7
Holland	29	100	368	12,9
Belgien	35	100	409	12,4
Italien	33	100	303	11,1
Sverige	33	100	260	10,3
Norge	33	100	305	11,2
Finland	42	100	307	9,9
USA	54	100	163	5,4
Udlandet, sammenvejet ¹⁾	37	100	285	10,2
Danmark	31	100	321	11,8

¹⁾ Sammenvejning med de anførte landes andel af den samlede danske eksport og import af industrivarer i 1970, som i alt udgør omkring 80 pct. af den samlede danske udenrigshandel med industrivarer.

Spm. nr. 26

Til *undervisningsministeren* (9/11 79) af:

Gerda Møller (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at sikre, at den integration, der via Dansk Flygtningehjælp sker med bådflugtningene her i landet, finder sted i et bredt samarbejde med det omgivende samfund og ikke i nogle snævre interessekredse?«

Begrundelse

Dansk Flygtningehjælp har uden forudgående drøftelser med f. eks. Dansk Folkeoplysnings Samråd bestemt, at undervisning i dansk af de vietnamesiske bådflugtninge skal tilrettelægges af AOF i hele landet med undtagelse af Vejle amt, hvor LOF tilrettelægger undervisningen.

Jeg har i et åbent brev tidligere rejst sagen over for ministeren, der imidlertid blot har svaret, at Dansk Flygtningehjælp er en privatorganisation, der selv bestemmer, hvem man vil samarbejde med. Det er imidlertid staten, der har ansvaret for de bådflugtninge, vi

modtager her i landet, og som bærer udgifterne. Når det gælder undervisningen, har bådflugtningene ingen valgmuligheder. Dansk Flygtningehjælp bestemmer for dem. Flygtningene skal have danskundervisning, og følger de ikke undervisningen, kan de miste retten til dagpenge. Derfor må den danske stat også sikre, at integrationen sker i et bredt samarbejde. Ministeren bør derfor henstille til Dansk Flygtningehjælp, at der indledes et samarbejde med Dansk Folkeoplysning, så man derigennem får den fornødne viden og samtidig sikrer, at man i fremtiden bortvisker enhver tvivl om en ensidig integration af bådflugtningene.

Besvarelse (15/11 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ansvaret for, at flygtninge, der kommer til Danmark, får rimelig hjælp til at blive optaget i det danske samfund, herunder den nødvendige sprogundervisning, er overdraget Dansk Flygtningehjælp, der administrerer en væsentlig del af de midler, der er bevilget til dette formål.

[Undervisningsministeren]

Dansk Flygtningehjælp er en privat organisation, der primært står for modtagelse af flygtninge og deres sociale integration.

For så vidt angår danskundervisning af flygtninge, benytter Dansk Flygtningehjælp sig af de tilskudsmuligheder, som indeholdes i lov om fritidsundervisning m.v.

Dansk Flygtningehjælp har som enhver anden privat organisation ret til enten selv eller gennem et samarbejde med andre organisationer at tilbyde undervisning efter de i loven indeholdte regler.

At Dansk Flygtningehjælp i forbindelse med sprogundervisningen samarbejder med enkelte oplysningsforbund, er flygtningehjælpens valg, og det tilkommer ikke undervisningsministeriet at tage stilling til, hvem Dansk Flygtningehjælp i sin egenskab af initiativtager efter fritidsundervisningsloven skal samarbejde med.

Spm. nr. 29

Til *socialministeren* (12/11 79) af:

Dohrmann (FP):

»Vil ministeren på baggrund af den ulykkelige og ulovlige tvangsfjernelse af børn i Bredebro kommune ændre gældende regler, således at lignende tilfælde ikke gentages, og vil ministeren samtidig tage klart afstand fra den manglende respekt for vestre landsret, som socialinspektøren i Bredebro kommune udviste ved ikke omgående at genforene familien, efter at fjernelsen var kendt ulovlig?«

Begrundelse

Efter over fire måneders kamp er det nu endelig lykkedes Rita Block, Visby ved Tønder, at få sit barn tilbage, efter at Bredebro kommune havde kidnappet det.

For indviede er hele indholdet i denne sag så rystende, at man som dansker må skamme sig over, at noget sådant kan forekomme i et demokratisk land.

Hvad familien Block har gennemgået, lader sig ikke beskrive. Derfor må det nu omgående være folketingets og den ansvarlige ministers pligt at få ændret reglerne, således at vi aldrig skal opleve gentagelser. Ministeren bør gøre det helt klart, at børnene tilhører forældrene og ikke samfundet. Tvangsfjernelse er en så alvorlig foranstaltning, at

der skal langt mere tungtvejende grunde til, end der har været i denne og lignende sager.

Besvarelse (20/11 79):

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

I det oprindelige forslag til lov om social bistand havde bistandslovens § 123, stk. 1, følgende formulering:

»Når det er påkrævet af hensyn til et barns velfærd, kan det sociale udvalg indtil barnets fyldte 18. år uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver træffe beslutning om«

Under 2. behandling af lovforslaget blev det vedtaget at ændre denne bestemmelse, som herefter fik følgende formulering:

»Når det er *absolut* påkrævet af hensyn til et barns velfærd, kan det sociale udvalg indtil barnets fyldte 18. år uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver træffe beslutning om«

Af bemærkningerne til ændringsforslaget fremgår det, at formålet med ændringen er at styrke forældrenes retsstilling.

Jeg kan i øvrigt henvise til den daværende socialministers svar af 3. april 1979 på spørgsmål nr. 1 a (L 78 - bilag 1) fra folketingets socialudvalg, hvori antallet af tvangsmæssige anbringelser uden for hjemmet er opgjort således:

Finansåret 1972-73	476
Finansåret 1973-74	480
Finansåret 1974-75	453
Finansåret 1975-76	395
Finansåret 1976-77	244

Der er således tale om et væsentligt fald siden bistandslovens ikrafttræden.

Om den konkrete sag har Bredebro kommune over for socialministeriet oplyst, at kommunen har udleveret barnet til moderen, så snart der forelå en officiel meddelelse fra den sociale ankestyrelse om resultatet af vestre landsrets dom.

For at fremskynde udleveringen har socialinspektøren selv kontaktet den sociale ankestyrelse for at få meddelelse om afgørelsen hurtigst muligt.

På denne baggrund finder jeg ingen anledning til kritik af kommunens fremgangsmåde i forbindelse med udleveringen af barnet.

[Socialministeren]

Jeg finder heller ikke på grundlag af den konkrete sag nogen anledning til at ændre de gældende regler i bistandslovens afsnit VIII om hjælpeforanstaltninger uden samtykke, som efter min opfattelse i tilstrækkelig grad sikrer såvel børnenes som forældrenes interesser.

Spm. nr. 32

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (13/11 79) af:

Mølgaard (DR):

»Vil ministeren overveje etablering af et arrangement, der kan ligestille forfattere, hvis forlag rammes af betalingsstandsning, med lønmodtagere i forhold til konkursramte arbejdsgivere ved Lønmodtagernes Garantifond?«

Begrundelse

De nordiske forfatterorganisationer har under et møde i København drøftet spørgsmålet og bl. a. anført følgende: »Författarnas arbete utgör grundvalen för all förlagsverksamhet. I flera nordiska länder har nyligen i samband med förlags ekonomiska svårigheter kunnat konstateras att författare i fall av förlags konkurs ej har de möjligheter att hävda sina fordringsanspråk som genom lagstiftning tillkommer de anställda i ett konkursdrabbat företag. Nordiska Författarrådet vill därför för Er understryka det välmotiverade och nödvändiga i att författares fordran i konkurs i prioritetshänseende jämställs med anställds.«

De anførte ligestillingshensyn forekommer velmotiverede, hvorfor ministerens holdning og vurdering af mulighederne for at etablere et arrangement af en eller anden art for at nå ligestilling efterlyses.

Besvarelse (15/11 79):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Ministeriet er opmærksom på, at der i nogle tilfælde er opstået problemer for forfatterne, når forlag har måttet standse deres betalinger. Om det vil være muligt at forbedre forfatterens og de øvrige ophavsmænds stilling i sådanne situationer gennem ændringer i konkurslovens bestemmelser og/eller

ved gennemførelsen af en ordning svarende til den, der for lønmodtagerne er etableret gennem Lønmodtagernes Garantifond, tør jeg ikke udtale mig om på nuværende tidspunkt. Jeg er imidlertid parat til at tage spørgsmålet op til undersøgelse og forhandling med justitsministeriet og arbejdsministeriet, hvis jeg modtager en henvendelse herom fra Dansk Forfatterforening eller en anden organisation af ophavsmænd. Desuden vil jeg anmode det udvalg, der er nedsat til revision af den ophavsretlige lovgivning, om at være opmærksom på problemet i forbindelse med udvalgets gennemgang af ophavsretslovens bestemmelser om kreditorfølgning.

Spm. nr. 36

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (13/11 79) af:

Ernst Schmidt (FP):

»Vil ministeren oplyse grunden til, at et planlagt program om Billund lufthavn, der skulle udsendes i Østjyllands radio, ikke blev sendt?«

Begrundelse

I Børsen for den 12. november 1979 kan man under overskriften »Radiostrid om flyruten London-Billund« læse, at et radioprogram om Billund lufthavn ikke er blevet sendt, som det var planlagt, og at dette tilsyneladende skyldes, at andre hensyn end det rent oplysningsmæssige har været afgørende.

Der henvises i øvrigt til en artikel i Børsen den 12. november 1979.

Besvarelse (21/11 79):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Spørgsmålet vedrører Danmarks Radios programvirksomhed, som i henhold til radiolovens § 9, stk. 2, henhører under radiatoradets endelige administrative ansvar.

Generaldirektøren har oplyst, at programmet som sådant ikke har været udsendt, men at de færdigproducerede indslag har været sendt i nyhedsfladerne i Østjyllands radio.

Spm. nr. 41

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Til *ministeren for skatter og afgifter* (15/11 79) af:

Bolvig (RV):

»Agter ministeren at udarbejde regler for anvendelse af træ til opvarmning af privat bolig, således at der sker en ligestilling med de regler, der gælder for halm?«

Begrundelse

De seneste års prisstigninger på olie har medført en stor interesse for anvendelse af såvel halm som træ til opvarmning. Det er et samfundsmæssigt tab, at affaldstræ henligger i skovene uden at udnyttes. En tilskyndelse til at anvende halm og affaldstræ som erstatning for olie vil have en gunstig virkning for betalingsbalancen og beskæftigelsen. Da en ny fyringssæson står for døren, vil et særligt initiativ være ønskeligt.

Besvarelse (21/11 79):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Efter de gældende regler skal landbrugere, som anvender halm til opvarmning af den private bolig, medregne et beløb ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. På helt tilsvarende måde skal skovejere, der anvender affaldstræ til opvarmning af den private bolig, medregne et beløb ved indkomstopgørelsen.

Baggrunden for, at der således skal medregnes et beløb ved indkomstopgørelsen, er, at de udgifter, der er forbundet med bjærgningen og opbevaringen, normalt vil blive fradraget ved indkomstopgørelsen som driftsudgifter. I det omfang halmen eller affaldstræet medgår til opvarmning af den private bolig, er der imidlertid tale om private ikke-fradragsberettigede udgifter. Det beløb, der i dette tilfælde skal medregnes ved indkomstopgørelsen, skal således modsvare det for meget fradragte beløb.

Den 15. november 1979 har jeg fremsat et lovforslag i folketinget om ændring af ligningsloven, hvorefter landbrugere, der anvender halm til opvarmning af den private bolig, ikke længere skal medregne noget beløb ved indkomstopgørelsen. Dette lovforslag skal ses på baggrund af, at der ved lov nr. 242 af 8. juni 1979 om statstilskud til udnyttelse af vedvarende energikilder m.v. er skabt hjemmel til at yde statstilskud til anlæg, der

udnytter en række energikilder, herunder halm. Under hensyntagen hertil og på baggrund af den nuværende alvorlige energikrise er det fundet rimeligt at tilpasse skattereglerne således, at de bidrager til at fremme bestræbelserne på at udnytte de hidtil ret upåagtede energiressourcer i landbrugets halmproduktion.

Denne begrundelse kan efter min opfattelse ikke tale for ophævelse af beskatningen af privat forbrug af andre energikilder, som f. eks. brænde. Hvor halmen, hvis den ikke udnyttes af landbrugeren til opvarmning, vil gå til spilde, vil alternativet for andre energikilder formentlig være, at de sælges til andre, som benytter dem til opvarmning. Måske kan man til en vis grad hævde, at affaldstræ vil gå til spilde, hvis ikke skovejeren benytter det til opvarmning, men ved at ophæve beskatningen på dette område ville man efter min opfattelse stå over for nogle vanskelige problemer med hensyn til at kontrollere, om det er affaldstræet eller egentligt brænde, som benyttes til opvarmning af den private bolig.

På baggrund af det anførte finder jeg, at den foreslåede skattefrihed kun bør omfatte halm.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.
(Lovforslag nr. L 23. Fremsat 15/11 79).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var: